РУССКИЙ НОВОЯЗ

VENÄJÄN UUSKIELI

КАК ИЗМЕНИЛСЯ РУССКИЙ ЯЗЫК В 2020-Х ГОДАХ

MITEN VENÄJÄN KIELI ON MUUTTUNUT 2020-LUVULLA

РУССКИЙ НОВЯЗ

VENÄJÄN UUSKIELI

Русско–финский словарь новых слов и выражений,
которые появились, приобрели новые значения
или возродились в русском языке в 2020-е годы.

Venäjä–suomi-sanasto uusista sanoista ja ilmauksista, jotka
ovat syntyneet, saaneet uusia merkityksiä tai elpyneet
venäjän kielessä 2020-luvulla.

2025

НОВОЯЗ (novojáz)

UUSKIELI

Слово произошло из романа Джорджа Оруэлла «1984», где «новояз» (newspeak) — искусственный язык тоталитарного государства, упрощающий мышление и ограничивающий самовыражение. В русском языке 2020-х годов это слово стало употребляться для обозначения искажённой официальной государственной риторики, языка пропаганды. Оно также используется — как название ироничных языковых новшеств, появившихся после начала войны и волны эмиграции.

Sana on peräisin George Orwellin romaanista 1984, jossa “novojáz” (newspeak, uuskieli) on totalitaarisen valtion luoma keinotekoinen kieli, joka yksinkertaistaa ajattelua ja rajoittaa itseilmaisua. Venäjän kielessä 2020-luvulla sana otettiin käyttöön kuvaamaan vääristynyttä virallista valtiollista retoriikkaa ja propagandakieltä. Sitä käytetään myös nimityksenä ironisille kielellisille uudistuksille, jotka ilmestyivät sodan alun ja maastamuuttoaallon jälkeen.

ОГЛАВЛЕНИЕ

SISÄLLYSLUETTELO

4 ВВЕДЕНИЕ | JOHDANTO

6 **Часть 1. Релокация: язык миграции**
Osa 1. Relokaatio: muuttoliikkeen kieli

12 **Часть 2. Самоизоляция: язык чистоты**
Osa 2. Itse-eristäytyminen: puhtauden kieli

13 2.1. Коронавирус — Koronavirus

17 2.2. Пропаганда — Propaganda

24 2.3. Культура — Kulttuuri

28 **Часть 3. Спецоперация: язык войны**
Osa 3. Erikoisoperaatio: sodan kieli

46 **Часть 4. Блокировка: язык интернета**
Osa 4. Sensuuri: internetin kieli

58 **Часть 5. Доносчики: язык общества**
Osa 5. Ilmiantajat: yhteiskunnan kieli

59 5.1. Доносы — Ilmiannot

65 5.2. Экономика — Talous

70 5.3. Выборы — Vaalit

74 ЗАКЛЮЧЕНИЕ | LOPUKSI

ВВЕДЕНИЕ | JOHDANTO

Этот словарь составлен обществом Suomi–Venäjä-seura в рамках проекта «Как изменился русский язык в 2020-х?» на основе пяти дискуссий и дополнительных исследований. Он посвящён современному русскому языку и изменениям, произошедшим в нём за годы пандемии и войны.

Словарь направлен на помощь в понимании трансформаций русского языка среди специалистов по России, проживающих в Финляндии. Он призван помочь тем, кто владеет русским языком, но утрачивает актуальный контекст в связи с тем, что в 2020-х годах поездки в Россию сократились, а учебные материалы частично устарели.

Составителям словаря видится важным поддерживать актуальный уровень владения современным русским языком, отражающим изменения, произошедшие вследствие войны, репрессивных законов, цензуры и экономических санкций.

Словарь раскрывает изменения языка через примеры. Его целью не является дать исчерпывающее представление о современном лексиконе, и он не оценивает стилистическую принадлежность слов, распространённость их употребления, широту контекстов или степень закреплённости в языке. При транслитерации на финский язык использовался стандарт SFS4900 (с добавлением диакритических знаков для передачи ударения). Устоявшихся финских эквивалентов для русскоязычных выражений в основном ещё не существует, поэтому финские переводы являются предложениями авторов.

АВТОР СЛОВАРЯ: Никита Кириллов, председатель ассоциации Initiative FoReDi ry
ПЕРЕВОД И РЕДАКТУРА: Анна-София Карху
ВЁРСТКА И ДИЗАЙН: Белла Нечаева
РЕДАКТОР СЛОВАРЯ: Рику Савонен, исполнительный директор Suomi–Venäjä-seura

В ПОДГОТОВКЕ СЛОВАРЯ ИСПОЛЬЗОВАНЫ МАТЕРИАЛЫ ДИСКУССИЙ СО СПИКЕРАМИ:

- Алексей Карих — представитель Антивоенного комитета в Швеции Russians Against War
- Александр Трифонов — журналист мультиязычного издания Satakieli
- Андрей Олунин — экономист, волонтёр организации Queer Asylum Finland
- Анна Яровая — журналистка-фрилансер
- Арсений Куманьков — философ, исследователь войны, научный сотрудник Университета Майнца (Германия)
- Валерий Клепкин — журналист Эхо Хельсинки
- Евгения Чирикова — координатор медиапроекта Активатика
- Иван Филиппов — писатель, аналитик военной пропаганды
- Никита Макаров — основатель Rulehti
- Сергей Бондарев — аналитик кинобизнеса, сценарист и редактор
- Сергей Филенко — плотник, публицист и активист
- Светлана Уткина — муниципальная депутатка (Санкт-Петербург, Россия), активистка
- Юлия Измайлова — магистр психологии, корректор русского языка в сфере локализации видеоигр

В процессе редактуры и коррекции словаря получена помощь профессора Арто Мустайоки.

Tämä sanasto on koottu Suomi–Venäjä-seuran toimesta osana hanketta “Miten venäjän kieli on muuttunut 2020-luvulla?” viiden keskustelun ja lisätutkimusten pohjalta. Se käsittelee nykyvenäjää ja niitä muutoksia, joita kieleen on tullut pandemian ja sodan vuosina.

Sanaston tarkoituksena on auttaa Suomessa asuvia Venäjä-asiantuntijoita ymmärtämään venäjän kielen muutoksia. Se on suunnattu niille, jotka osaavat venäjää, mutta ovat menettämässä ajankohtaista kontekstia, koska 2020-luvulla matkustaminen Venäjälle on vähentynyt ja oppimateriaalit ovat osin vanhentuneet.

Sanaston laatijat pitävät tärkeänä ylläpitää ajantasaista taitoa nykyvenäjän hallinnassa, joka heijastaa sodan, repressiivisten lakien, sensuurin ja talouspakotteiden aiheuttamia muutoksia.

Sanasto avaa kielen muutoksia esimerkkien kautta. Sen ei ole tarkoitus olla kaikenkattava esitys nykysanastosta, eikä se arvioi sanojen tyylilajia, käytön levikkiä, kontekstien laajuutta tai vakiintuneisuutta. Translitteroinnissa suomeen on käytetty SFS4900-standardia (painomerkein täydennettynä). Suomenkielisiä vakiintuneita vastineita venäjänkielisille ilmauksille ei pääosin ole vielä syntynyt, joten suomenkieliset käännökset ovat tekijöiden ehdotuksia.

SANAKIRJAN LAATIJA: Nikita Kirillov, Initiative FoReDi ry:n puheenjohtaja
SUOMENNOS JA OIKOLUKU: Anna-Sofia Karhu
TAITTO JA SUUNNITTELU: Bella Nechaeva
SANAKIRJAN TOIMITTAJA: Riku Savonen, Suomi–Venäjä-seuran toiminnanjohtaja

SANAKIRJAN VALMISTELUSSA ON HYÖDYNNETTY KESKUSTELUJA SEURAAVIEN PUHUJIEN KANSSA:

- Aleksei Karikh — Venäjän sotaa vastustavan komitean edustaja Ruotsissa (Russians Against War)
- Aleksandr Trifonov — toimittaja monikielisessä mediassa Satakieli
- Andrei Olunin — taloustieteilijä, vapaaehtoistyöntekijä järjestössä Queer Asylum Finland
- Anna Jarovaja — freelance-toimittaja
- Arsenii Kumanjkov — filosofi, sodan tutkija, Mainzin yliopiston tutkija (Saksa)
- Valerii Klepkin — toimittaja, Eho Helsinki
- Jevgenia Tsirikova — mediaprojektin Aktivatika koordinaattori
- Ivan Filippov — kirjailija, sotapropagandan analyytikko
- Nikita Makarov — Rulehti-julkaisun perustaja
- Sergei Bondarev — elokuvateollisuuden analyytikko, käsikirjoittaja ja toimittaja
- Sergei Filenko — puuseppä ja aktivisti
- Svetlana Utkina — kunnallispoliitikko (Pietari, Venäjä), aktivisti
- Julia Izmailova — psykologian maisteri, venäjän kielen oikolukija videopelien okalisoinnin alalla

Emeritusprofessori Arto Mustajoki on auttanut oikolukuvaiheessa.

Проект осуществлён при поддержке фонда Juhlarahasto
Hanke on toteutettu Juhlarahaston tuella
Издатель | Kustantaja: Suomi–Venäjä-seura

ISBN: 978-952-68672-2-9

РЕЛОКАЦИЯ: язык миграции

Relokaatio: muuttoliikkeen kieli

В этой части вы узнаете, какие слова и выражения принесла с собой новая волна эмиграции из России, связанная с началом полномасштабной войны России против Украины.

Эти слова вошли в обиход у беженцев, вынужденных эмигрантов и людей, преследуемых по политическим мотивам.

Tässä osassa tutustutaan sanoihin ja ilmauksiin, jotka ovat syntyneet uuden Venäjältä lähteneen maastamuuttoaallon myötä – ilmiön, joka liittyy Venäjän täysimittaiseen sotaan Ukrainaa vastaan.

Nämä sanat ovat tulleet käyttöön pakolaisten, poliittisista syistä vainottujen ja muiden Venäjältä lähteneiden keskuudessa.

СИДЕТЬ НА ЧЕМОДАНАХ (sidét na tšemodánah)

ISTUA MATKALAUKKUJEN PÄÄLLÄ

Фразеологизм, означающий состояние постоянной готовности к отъезду, когда человек живёт «на чемоданах», но не решается уехать окончательно. В контексте новой эмиграции так чаще всего называют тех, кто планирует покинуть Россию, морально готов, собрал вещи, но по каким-то причинам продолжает медлить с выездом.

Пример употребления: «Мы уже полгода ***сидим на чемоданах*** — и хочется уехать, и страшно начать всё с нуля».

Idiomi, joka tarkoittaa jatkuvaa lähtövalmiutta — ihminen “elää matkalaukkujen päällä”, mutta ei uskalla tai muusta syystä pysty lopullisesti lähteä. Uudessa emigratiossa tällä kuvataan niitä, jotka ovat henkisesti valmiita lähtemään Venäjältä, ovat jo pakanneet tavaransa, mutta viivyttelevät päätöksen teon kanssa.

Esimerkki: “Olemme jo puoli vuotta istuneet ***matkalaukkujenpäällä*** — haluamme lähteä, mutta pelottaa aloittaa kaikki alusta.”

ЭМИГРАЦИЯ НОВОЙ ВОЛНЫ (emigrátsija nóvoi volný)

UUDEN AALLON EMIGRAATIO

Обозначение массового отъезда россиян после 2022 года — крупнейшая волна эмиграции со времён распада СССР. Основными причинами стали война против Украины, политические репрессии и частичная мобилизация. Число уехавших за первый год оценивается от 500 тысяч до 1,3 миллиона человек.

Пример употребления: После февраля 2022 года началась ***эмиграция новой волны***: сотни тысяч россиян покинули страну за считанные месяцы.

Tarkoittaa vuoden 2022 jälkeen alkanutta venäläisten massamuuttoa — suurinta sitten Neuvostoliiton hajoamisen. Pääsyinä olivat sota Ukrainaa vastaan, poliittiset vainot ja osittainen mobilisaatio. Arvioiden mukaan ensimmäisen vuoden aikana maasta lähti 500 000–1,3 miljoonaa ihmistä.

Esimerkki: Helmikuun 2022 jälkeen ***alkoi uuden aallon emigraatio*** — sadat tuhannet venäläiset lähtivät maasta muutamassa kuukaudessa.

РУССКИЙ ИСХОД (rússkij ishód)

VENÄLÄINEN EXODUS, VENÄLÄISTEN PAKO

Выражение, описывающее массовую эмиграцию россиян после начала войны в Украине (2022). Фраза отсылает к «Великому русскому исходу» — бегству белой эмиграции после 1917 года — и подчёркивает исторический масштаб нынешнего отъезда. Русский исход 2022 года связан прежде всего с антивоенными настроениями и страхом репрессий.

Пример употребления: Осенняя волна мобилизации спровоцировала ***русский исход*** — очереди на границах стояли из тысяч машин, люди бежали из страны любой ценой.

Ilmaisu kuvaa venäläisten massiivista maastamuuttoa sodan alettua vuonna 2022. Termi viittaa “Suureen venäläiseen pakoon” vuoden 1917 vallankumouksen jälkeen ja korostaa nykyisen muuttoaallon historiallista mittakaavaa. Venäläinen exodus 2022 liittyy ennen kaikkea sodanvastaisiin tunteisiin ja pelkoon vainosta.

Esimerkki: Syksyn mobilisaatioaalto laukaisi ***venäläisen exoduksen*** — rajatukikohdissa oli tuhansien autojen jonoja.

СТРАНА-ФИЛЬТР (straná-fíltr)

SUODATINMAA, LÄPIKULKUMAA

Транзитная страна, через которую проходят мигранты по пути к своей конечной цели. Часто въезд в страну-фильтр проще благодаря безвизовому режиму или более мягким правилам. В стране-фильтр мигранты могут вынужденно задерживаться, проходить проверки, оформлять документы или ждать возможности для дальнейшего переезда.

Пример употребления: Многие ехали в Казахстан как в ***страну-фильтр***, рассчитывая позже уехать в ЕС.

Läpikulkumaa, jonka kautta muuttajat kulkevat matkalla lopulliseen määränpäähänsä. Usein maahanpääsy tällaisiin maihin on helpompaa viisumivapauden tai lievempien sääntöjen ansiosta. Läpikulkumaassa muuttajat voivat joutua viipymään, käymään tarkastusten läpi, hankkimaan asiakirjoja tai odottamaan mahdollisuutta jatkaa matkaansa.

Esimerkki: Monet matkustivat Kazakstaniin kuin ***läpikulkumaahan***, toivoen myöhemmin pääsevänsä EU:hun.

МИГРАЦИОННЫЙ КАПКАН (migratsiónnyi kapkán)

MIGRAATIOLOUKKU

Ситуация, когда человек оказался между странами и не может ни остаться, ни вернуться на родину. «Капкан» захлопывается, например, если эмигранту отказывают в убежище, а дома ему грозит опасность или репрессии. Термин описывает ловушку, в которую попадает мигрант без легального статуса и безопасного пристанища.

Пример употребления: После приостановки выдачи виз некоторые беженцы из России угодили ***в миграционный капкан*** — ни Европа их не принимает, ни домой дороги нет.

Tilanne, jossa ihminen jää “maiden väliin” eikä voi jäädä nykyiseen maahan tai palata kotiinsa. Loukku “napsahtaa kiinni”, jos esimerkiksi turvapaikkahakemus hylätään ja kotimaassa häntä uhkaa vaara. Termi kuvaa ansaa, johon joutuu ilman laillista asemaa ja turvaa.

Esimerkki: Kun viisumien myöntäminen lopetettiin ja lentoyhteydet suljettiin, osa venäläisistä pakolaisista jäi ***migraatioloukkuun*** — ei mahdollisuutta jäädä Eurooppaan, eikä mahdollisuutta palata turvallisesti kotimaahan.

ПОГРАНИЧНЫЙ ДОПРОС (pogranítšnyi doprós)

RAJAKUULUSTELU

Разговорное обозначение усиленной проверки на границе, с которой после 2022 года часто сталкиваются россияне при въезде в другие страны. Подразумевает детальное интервью и досмотр со стороны пограничников или иммиграционных офицеров: задаются вопросы о цели визита, политических взглядах, могут проверять содержимое телефона и документы.

Пример употребления: «На эстонской границе мне устроили настоящий ***пограничный допрос***: выясняли, куда еду и не собираюсь ли просить убежище».

Puhekielinen nimitys rajalla tehtävälle tiukalle tarkastukselle, johon venäläiset ovat usein joutuneet vuoden 2022 jälkeen. Siihen kuuluu yksityiskohtainen kuulustelu ja tarkastus: kysytään matkan tarkoituksesta, poliittisista näkemyksistä, voidaan tutkia puhelin tai dokumentit.

Esimerkki: “Viron rajalla jouduin todelliseen ***rajakuulusteluun*** — viranomaiset kyselivät, minne olen menossa ja aionko hakea turvapaikkaa.”

ИДТИ ЛЕСОМ (idtí lésom)

MENNÄ METSÄN KAUTTA

В контексте новой эмиграции — пересекать границу России нелегальным способом, минуя официальные КПП (буквально «через лес»). Выражение обрело буквальный смысл во время мобилизации 2022 года, когда часть россиян бежали от призыва. Появился даже правозащитный проект «Идите лесом», который помогает призывникам и дезертирам покинуть страну легально или нелегально.

Пример употребления: «После закрытия границ беженцам пришлось ***идти лесом*** — пробираться через лес на нейтральную территорию, чтобы избежать мобилизации».

В традиционном понимании выражение «иди лесом**» — грубовато-пренебрежительный способ отмахнуться от человека и фактически «послать» его подальше.*

Uuden emigraatiosanaston kontekstissa tarkoittaa Venäjän rajan ylittämistä laittomasti, virallisia tarkastuspisteitä kiertäen — kirjaimellisesti “metsän kautta”. Ilmaisu sai konkreettisen merkityksen liikekannallepanon aikaan 2022, kun osa miehistä pakeni kutsun välttääkseen. Olemassa on myös ihmisoikeusprojekti “Идите лесом”, joka auttaa asevelvollisia ja armeijasta karanneita.

Esimerkki: Kun rajat suljettiin, pakolaisten oli pakko ***kulkea metsän kautta*** neutraalille alueelle välttääkseen liikekannallepanon.

Perinteisessä merkityksessään ilmaus “иди лесом” (idi lesom** — mene metsän kautta) on karkeahko tapa torjua joku ja käytännössä ”lähettää” hänet matkoihinsa.*

ЭМИГРАНТСКИЙ КЕЙС (emigrántskyi kéjs)

MAAHANMUUTTOPRUJUT

Сленговое название комплекта документов, собираемых для получения убежища (политического или иного). По сути, это досье заявителя, включающее личную историю преследования, доказательства угроз (справки, фото, скриншоты, свидетельства), а также отчёты о ситуации в стране происхождения. Такой «кейс» подаётся в миграционные органы страны пребывания при запросе убежища.

Пример употребления: Перед подачей на убежище важно собрать крепкий ***эмигрантский кейс*** — все доказательства преследования, документы и свидетельства, подтверждающие твою историю.

Slangisana turvapaikkahakemukseen liitetystä dokumenttipaketista. Se sisältää hakijan vainohistorian, todisteet uhista (asiakirjat, valokuvat, kuvakaappaukset, todistukset) ja raportit kotimaan tilanteesta. Tällainen kooste toimitetaan viranomaisille turvapaikkaa haettaessa.

Esimerkki: Ennen turvapaikkahakemusta on tärkeää koota vahvat ***maahanmuuttoprujut*** — kaikki todisteet ja dokumentit vainosta.

ГРАЖДАНИН МИРА (graždanín míra)

MAAILMANKANSALAINEN

Шутливое, самоироничное обозначение человека, который не может закрепиться в одной стране и вынужденно скитается по разным государствам. Такой «космополит поневоле» часто живёт на туристических визах, регулярно меняет место жительства и не имеет постоянного статуса.

Пример употребления: «Уже третий раз за год переезжаю — настоящий ***гражданин мира*** поневоле».

Humoristinen ja itseironinen nimitys henkilölle, joka ei pysty asettumaan yhteen maahan ja joutuu muuttamaan paikasta toiseen. Tällainen “pakotettu kosmopoliitti” elää usein turistiviisumeilla ja ilman pysyvää asemaa.

Esimerkki: “Olen muuttanut jo kolmannen kerran tänä vuonna — todellinen ***maailmankansalainen*** vastoin omaa tahtoani.”

МИГРАЦИОННЫЙ ПУЗЫРЬ (migratsiónnyi puzýr)

MAAHANMUUTTOKUPLA, MAAHANMUUTTAJIEN KUPLA

Сообщество переселенцев, живущее обособленно и не интегрированное в новое общество. «Пузырь» возникает, когда эмигранты общаются преимущественно между собой, воспроизводя «маленькую Россию» за рубежом — от привычного досуга до концертов российских артистов. Термин подчёркивает замкнутость диаспоры, избегающей активной интеграции.

Пример употребления: В первый год после переезда многие жили в ***миграционном пузыре*** — общались только с русскими и практически не сталкивались с местной культурой.

Maahanmuuttajien yhteisö — kupla, joka elää erillään paikallisesta yhteiskunnasta. Kupla syntyy, kun maahanmuuttajat ovat tekemisissä vain toistensa kanssa, luoden “pienen Venäjän” ympärilleen — samoine kulttuureineen ja jopa tapahtumineen (Suomessa järjestetään usein venäläisartistien konsertteja). Termi korostaa diasporaan sulkeutuneisuutta ja integroitumisen puutetta.

Esimerkki: Muuton ensimmäisenä vuonna monet elivät ***maahanmuuttokuplassa*** — olivat tekemisissä vain venäläisten kanssa.

НЕВОЗВРАЩЕНЕЦ (nevozvráštšénets)

PALUUHALTON, PALUUKELVOTON

Слово, появившееся в советскую эпоху, использовалось для обозначения человека, уехавшего за границу и не вернувшегося обратно в СССР. В современном языке термин приобрёл ироничное или историческое звучание и нередко используется людьми новой эмиграции для самоиронии — чтобы подчеркнуть, что они, возможно, уже не вернутся, но делают это не по своей вине, а из-за политических обстоятельств.

Пример употребления: После 2022 года появилось новое поколение ***невозвращенцев*** — людей, которые не могут вернуться домой не по своей воле, а из-за страха и несогласия с режимом.

Neuvostoajalla syntynyt sana, joka tarkoitti henkilöä, joka lähti ulkomaille eikä palannut Neuvostoliittoon. Nykyään termillä on ironinen tai historiallinen sävy ja sitä käyttävät uuden aallon emigrantit itseironisesti — korostaakseen, etteivät mahdollisesti voi enää koskaan palata poliittisista syistä.

Esimerkki: Vuoden 2022 jälkeen syntyi uusi sukupolvi ***paluukelvottomia*** — ihmisiä, jotka eivät voi palata kotiin pelon ja hallinnon vastustamisen vuoksi.

РЕЛОКАНТ (relokánt)

MUUTTAJA, RELOKANTTI, eng. sanasta RELOCATION

Неологизм, обозначающий человека, релоцировавшегося за границу, часто в профессиональных или политических целях. Релокантами себя называют многие IT-специалисты, предприниматели и активисты покинувшие Россию после 2022 года. В отличие от классического «эмигранта», релокант часто воспринимает отъезд как временную меру и сохраняет связь с родиной и возможность вернуться. Термин вошёл в обиход новой волны эмиграции, отражая стремление дистанцироваться от клейма «невозвращенца».

Пример употребления: В 2022 году тысячи айтишников-***релокантов*** продолжили работать на российские компании, переехав в Армению и другие соседние страны.

Uusi sana, joka tarkoittaa henkilöä, joka on muuttanut ulkomaille ammatillisista tai poliittisista syistä. Relokantit ovat usein IT-asiantuntijoita, yrittäjiä tai aktivisteja, jotka lähtivät vuoden 2022 jälkeen. Toisin kuin perinteinen emigrantti tai pakolainen — relokantti näkee muuton usein väliaikaisena ja säilyttää siteet kotimaahan.

Esimerkki: Vuonna 2022 tuhannet IT-***relokantit*** jatkoivat työskentelyä venäläisille yrityksille muutettuaan Armeniaan ja muihin naapurimaihin.

САМОИЗОЛЯЦИЯ: язык чистоты

Itse-eristäytyminen: puhtauden kieli

В этой части словаря вы узнаете о словах и выражениях, которые вошли в обиход русского языка с начала пандемии COVID-19.

Также вы познакомитесь с фразами, навязанными российской пропагандой для противопоставления себя «западному миру», а также с лексикой, связанной с преследованием культуры и самовыражения.

Tässä sanakirjan osassa tutustutaan sanoihin ja ilmauksiin, jotka tulivat venäjän kieleen COVID-19-pandemian alusta lähtien.

Lisäksi esitellään fraaseja, joita Venäjän propaganda on käyttänyt korostaakseen vastakkainasettelua niin sanottuun “länsimaiseen maailmaan”, sekä sanastoa, joka liittyy kulttuurin ja itseilmaisun vainoamiseen.

2.1. КОРОНАВИРУС — KORONAVIRUS

САМОИЗОЛЯЦИЯ (samoizoljátsija)

ERISTÄYTYMINEN, ITSE-ERISTÄYTYMINEN

Комплекс строгих ограничений и режим обязательного пребывания дома, введённый для сдерживания эпидемии. Термин буквально означает «самостоятельная изоляция», что звучит как добровольная мера, но на практике этот режим закреплялся нормативными актами.

По сути, самоизоляция стала эвфемизмом официального локдауна, использовавшимся властями вместо слова «карантин».

Пример употребления: В Москве с конца марта 2020 года действовал режим ***самоизоляции***, ограничивающий выход из дома без необходимости.

Tiukkojen rajoitusten kokonaisuus ja pakollinen kotona oleskelun tila, joka otettiin käyttöön epidemian hillitsemiseksi. Termi tarkoittaa kirjaimellisesti “itsenäistä eristäytymistä”, mikä kuulostaa vapaaehtoiselta toimenpiteeltä, mutta käytännössä se vahvistettiin viranomaisten säädöksillä. Käytännössä itse-eristäytyminen oli virallisen lockdownin eufemismi, jota viranomaiset käyttivät sanan “karanteeni” sijasta.

Esimerkki: Moskovassa maaliskuun lopusta 2020 lähtien oli voimassa ***itse-eristystila***, joka rajoitti ulkona liikkumista ilman pakottavaa syytä.

ЛОКДАУН (lokdáun, eng. lockdown)

SULKU, SULKUTILA

Обозначение полного закрытия публичной жизни и изоляции населения в период эпидемии. Термин охватывает строгие ограничительные меры: запрет на выход из дома, приостановку работы учреждений, ограничение поездок и собраний.

Пример употребления: В некоторых странах ввели повторный ***локдаун***, закрыв рестораны и торговые центры на несколько недель.

Kuvaa julkisen elämän täydellistä sulkemista ja väestön eristämistä epidemian aikana. Termi kattaa tiukat rajoitustoimet: liikkumiskiellot, laitosten sulkemiset, matkustus- ja kokoontumisrajoitukset.

Esimerkki: Joissakin maissa otettiin uudestaan käyttöön ***sulkutila***, jolloin ravintolat ja ostoskeskukset suljettiin useiksi viikoiksi.

АНТИКОВИДНЫЙ ПАСПОРТ (antikovídnyi pásport)

KORONAPASSI

Разговорное название документа, подтверждающего наличие иммунитета к COVID-19. Обычно представляет собой электронный сертификат (часто в виде QR-кода), свидетельствующий о том, что человек вакцинирован или переболел коронавирусом.

В ряде регионов России такие «паспорта» давали обладателям определённые привилегии: допуск на массовые мероприятия, скидки, снятие части ограничений.

Пример употребления: Чтобы посетить концерт, понадобится ***антиковидный паспорт***.

Puhekielinen nimitys asiakirjalle, joka todistaa henkilön immuniteetin koronavirusta vastaan. Yleensä kyseessä on sähköinen todistus (usein QR-koodi), joka osoittaa, että henkilö on rokotettu tai sairastanut koronaviruksen. Joillakin alueilla Venäjällä tällainen passi antoi etuoikeuksia: pääsyn tapahtumiin, alennuksia tai rajoitusten lievennyksiä.

Esimerkki: Jotta voi päästä konserttiin, tarvitaan ***koronapassi***.

ШМУРДЯК (šmurdják)

VAIKEASTI KÄÄNNETTÄVÄ SANA, JOLLA IRONISESTI KUTSUTAAN ROKOTETTA, LITKU

До пандемии — жаргонное название для дешёвого самодельного алкоголя. С началом вакцинации термин подхватили антипрививочники, переосмыслив его как обозначение вакцины от COVID-19.

Таким образом, прививка приравнивается к «сомнительной жидкости» и выражает недоверие к её составу и качеству.

Пример употребления: Антипрививочники пугают друг друга: «Они ему вкололи ***шмурдяк*** и вручили свой QR-код».

Ennen pandemiaa puhekielinen sana halvalle kotitekoiselle alkoholille. Rokotusten alettua sanaa alkoivat käyttää rokotevastaiset henkilöt viitatessaan koronarokotteeseen. Sana ilmaisee epäluottamusta rokotteen koostumukseen ja laatuun.

Esimerkki: Rokotevastaiset pelottelevat toisiaan: “He pistivät hänelle ***šmurdjakin*** ja hän sai QR-koodinsa.”

ЧИПИРОВАНИЕ (tšipírovanie)

SIRUTUS

Конспирологическая теория, согласно которой под видом вакцинации якобы проводится тайное «чипирование» населения — вживление микрочипов с целью тотального контроля.

В ковидном контексте страхи усиливались упоминаниями имени Билла Гейтса как предполагаемого организатора. Термин стал символом антивакцинаторских и заговорщических настроений.

Пример употребления: Бабушка отказалась прививаться — насмотрелась роликов про ***чипирование*** и уверена, что всех хотят пометить.

Salaliittoteoria, jonka mukaan rokotusten varjolla ihmisiin istutetaan mikrosiruja väestön täydellisen valvonnan saavuttamiseksi. Korona-ajan kontekstissa pelkoja lisäsivät maininnat Bill Gatesista oletettuna järjestäjänä. Termistä tuli rokotevastaisen liikkeen symboli.

Esimerkki: Isoäiti kieltäytyi rokotuksesta — hän on katsonut netissä videoita ***sirutuksesta*** ja uskoo, että kaikki ihmiset halutaan siruttaa.

ВАКСЕР / АНТИВАКСЕР (vákser / antivákser)

ROKOTUSMYÖNTEINEN / ROKOTUSKIELTEINEN

Ироничные обозначения сторонников и противников вакцинации соответственно. Ваксер — тот, кто поддерживает прививки; антиваксер — ярый противник вакцинации, особенно от COVID-19.

Для обозначения противников разного рода вакцинации существует также более традиционное слово «антипрививочник».

Пример употребления: В соцсетях разгорелись споры ***ваксеров*** и ***антиваксеров***: одни приводят научные данные, другие — слухи о чипах и заговорах.

Ironisia nimityksiä rokotusten kannattajille ja vastustajille. Rokotusmyönteinen tukee rokotuksia, kun taas rokotuskielteinen vastustaa niitä, erityisesti koronarokotuksia. Rokotuskielteisiä henkilöitä kuvaamaan on olemassa sanan vaksér (ваксер) lisäksi myös perinteisempi termi — ”ántiprivívotśník”(антипрививочник).

Esimerkki: Sosiaalisessa mediassa kiistelivät ***rokotusmyönteiset*** ja ***rokotuskielteiset***: toiset siteeraavat tieteellisiä tutkimuksia, toiset levittävät huhuja sirutuksesta ja salaliitoista.

КОВИД-ДИССИДЕНТ (kovíd-dissidént)

KORONADISSIDENTTI, -TOISINAJATTELIJA

Термин для обозначения человека, полностью отрицающего существование или опасность коронавируса. Образован по аналогии со словом «диссидент» и подчёркивает противостояние официальной версии пандемии. Часто используется в ироничном или уничижительном контексте.

Пример употребления: «Да он же ***ковид-диссидент*** — говорит, что пандемия выдумана, а врачи всё придумали».

Henkilö, joka täysin kieltää koronaviruksen olemassaolon tai vaarallisuuden. Sana on muodostettu analogisesti sanan dissidentti kanssa ja korostaa vastustusta virallista pandemia-näkemystä kohtaan. Sanaa käytetään usein ironisesti tai halventavasti.

Esimerkki: “Hänhän on ***koronadissidentti*** — väittää, että pandemia on keksitty ja lääkärit valehtelevat.”

НАМОРДНИК (namórdnik)

KUONOKOPPA

Первоначально — устройство для собак, ограничивающее пасть. В ковидной лексике — уничижительное прозвище медицинской маски, используемое противниками масочного режима.

Подразумевает, что маска символизирует подчинение и подавление воли.

Пример употребления: Радикальные противники масок выходят на протесты под лозунгом «Свобода или ***намордник***!»

Alun perin — koirien kuonokoppa. Koronakielessä — halventava nimitys kasvomaskille, jota käyttävät maskipakkoa vastustavat. Sana vihjaa, että maski symboloi alistamista ja tahdon rajoittamista.

Esimerkki: Kasvomaskien radikaalit vastustajat marssivat iskulauseella: “Vapaus tai ***kuonokoppa***!”

КАРАНТИКУЛЫ (karantíkuly)

KARANTEENILOMA

Шуточное слово-гибрид от «карантин» и «каникулы». Обозначает объявленные властями нерабочие дни, во время которых сохранялись ограничения на передвижение и работу.

Термин подчёркивает двусмысленность ситуации: формально выходные (чаще всего не оплачиваемые), по сути — изоляция.

Пример употребления: Президент продлил ***карантикулы*** ещё на неделю — люди не работают, но должны оставаться дома.

Leikkisä yhdistelmä sanoista карантин (karantin) — karanteeni ja каникулы (kanikuly) — loma. Tarkoittaa viranomaisten määräämiä vapaapäiviä, joiden aikana kuitenkin säilyivät liikkumis- ja työrajoitukset. Korostaa tilannetta, jossa muodollisesti on (usein palkatonta) lomaa, mutta todellisuudessa eristystä.

Esimerkki: Presidentti jatkoi ***karanteenilomaa*** vielä viikolla — ihmiset eivät käy töissä, eivätkä saa lähteä kotoaan.

УДАЛЁНКА (udaljónka)

ETÄTYÖ

Сокращение от «удалённая работа». Означает формат труда из дома, вне офиса. Слово резко вошло в обиход в 2020 году, когда миллионы россиян перешли на дистанционную занятость.

Пример употребления: «После введения карантина наша компания полностью ушла на ***удалёнку*** — офис пустовал почти год».

Lyhenne termistä “etänä tehty työ”. Tarkoittaa työn tekemistä kotoa käsin, ei toimistosta. Sana yleistyi nopeasti vuonna 2020, kun miljoonat venäläiset siirtyivät etätyöhön.

Esimerkki: “Karanteenin jälkeen yrityksemme siirtyi täysin ***etätyöhön*** — toimisto oli tyhjillään lähes vuoden.”

ДИСТАНЦИОНКА (distantsiónka)

ETÄOPISKELU

Сокращённое название дистанционного обучения. Используется в отношении школьников и студентов, проходящих занятия онлайн из дома.

Широко применялось в период всплесков заболеваемости, когда учреждения массово переходили в онлайн.

Пример употребления: Во время всплеска заболеваемости все школы города перешли на ***дистанционку*** — занятия шли через Zoom.

Lyhennetty muoto termistä “etänä toteutettu opetus”. Käytetään koululaisten ja opiskelijoiden verkko-opetuksesta, joka tapahtuu kotoa käsin. Termi oli laajassa käytössä pandemian aikana, kun oppilaitokset siirtyivät massoittain verkkoon.

Esimerkki: Tartuntahuipun aikana kaikki kaupungin koulut siirtyivät ***etäopetukseen*** — oppitunnit pidettiin Zoomin kautta.

2.2. ПРОПАГАНДА — PROPAGANDA

КОЛЛЕКТИВНЫЙ ЗАПАД (kollektívnyi západ)

KOLLEKTIIVINEN LÄNSI

Пропагандистский термин, обозначающий совокупность стран Западной Европы и Северной Америки как единый враждебный блок (по сути США и их союзники). Используется для внушения образа сплочённого противника России.

Пример употребления: «Мы видим реакцию ***коллективного Запада***, который организовал беспрецедентное давление со стороны Соединенных Штатов и их сателлитов».

Propagandistinen termi, joka tarkoittaa Länsi-Euroopan ja Pohjois-Amerikan maita yhtenä vihamielisenä blokina (käytännössä Yhdysvallat ja sen liittolaiset). Sitä käytetään luomaan kuva yhdistyneistä vastustajista Venäjää vastaan.

Esimerkki: “Näemme ***kollektiivisen Lännen*** reaktion, joka on järjestänyt ennennäkemättömän painostuksen Yhdysvaltojen ja niiden satelliittien suunnasta.”

ДУХОВНЫЕ СКРЕПЫ (duhóvnyje skrépy)

HENKISET SITEET

Пропагандистский термин для обозначения неких глубинных духовно-нравственных устоев страны. Впервые фраза прозвучала в речи президента Путина (2012) о «дефиците духовных скреп». Под этим подразумеваются милосердие, сочувствие, патриотизм, традиционная семья и религия — всё, что якобы сплачивает народ и делает его морально крепким. Термин используется для обоснования консервативной политики и борьбы с «бездуховным» влиянием Запада.

Пример употребления: «Сегодня российское общество испытывает явный дефицит ***духовных скреп*** — милосердия, сочувствия, сострадания друг к другу…».

Propagandistinen ilmaus, jolla viitataan oletettuihin kansan syviin hengellis-moraalisiin “siteisiin”. Toisin sanoen viitataan jonkinlaiseen erityiseen kansan henkiseen perustaan. Termi esiintyi ensimmäisen kerran presidentti Putinin vuoden 2012 puheessa, jossa hän viittasi kansan henkisten siteiden vajeeseen ja sillä tarkoitetaan mm. lähimmäisenrakkautta, myötätuntoa, isänmaallisuutta, perinteistä perhettä ja uskontoa. Ilmausta käytetään konservatiivisen politiikan ja länsimaisten vaikutteiden vastustamisen perusteluna.

Esimerkki: “Nykyään Venäjän yhteiskunnassa koetaan selvä ***henkisten siteiden*** — laupeuden, empatian ja myötätunnon — puute…”

ТРАДИЦИОНАЛ-ПАТРИОТИЗМ (traditsionál-patriotízm)

PERINNEPATRIOTISMI, ARVOKONSERVATIIVINEN PATRIOTISMI

Идеология, сочетающая государственную пропаганду патриотизма с ультраконсервативными «традиционными ценностями». Предполагает возврат к патриархальным нормам, культу семьи и религии под флагом любви к Родине. Этот конструкт используется для оправдания репрессивной политики под видом защиты «традиционных устоев».

Пример употребления: Идеология ***традиционал-патриотизма*** доминирует в официальной риторике, призывая сохранить «духовные скрепы» и бороться с разложением общества.

Ideologia, joka yhdistää valtiollisen patriotismin propagandan ja ultrakonservatiiviset "perinteiset arvot". Siihen sisältyy paluu patriarkaalisiin normeihin sekä perheen ja uskonnon korostus isänmaanrakkauden nimissä. Käsitettä käytetään oikeuttamaan repressiivistä politiikkaa "perinteiden suojeluna".

Esimerkki: ***Perinnepatriotismi*** hallitsee virallista retoriikkaa: kehotetaan säilyttämään "henkiset siteet" ja taistelemaan yhteiskunnan rappeutumista vastaan.

РОДИТЕЛЬ № 1 И РОДИТЕЛЬ № 2 (rodítel nómer odín i rodítel nómer dva)

VANHEMPI № 1 JA VANHEMPI № 2

Ироничное выражение, которым в России высмеивают западные гендерно-нейтральные формулировки в документах, в частности обозначения «Опекун 1» и «Опекун 2» вместо «Мама» и «Папа». На Западе такие формулировки используются для учёта разных семейных моделей (однополые пары, приёмные семьи, опекуны), тогда как российская пропаганда преподносит их как абсурд политкорректности, «отмену полов» и угрозу традиционным ценностям.

Пример употребления: «Не понимаю, зачем в документах нужны "***Родитель № 1***" и "***Родитель № 2***", когда можно просто написать "мама" и "папа"».

Ironinen ilmaus, jolla Venäjällä pilkataan länsimaista sukupuolineutraalia kielenkäyttöä asiakirjoissa, erityisesti termejä "Huoltaja 1" ja "Huoltaja 2" äidin ja isän sijaan. Länsimaissa näitä muotoja käytetään eri perhemuotojen huomioimiseen, kuten samaa sukupuolta olevien parien, sijaisperheiden tai muiden huoltajien kohdalla. Venäläisessä propagandassa niitä sen sijaan esitetään poliittisen korrektiuden liioitteluna, sukupuolten "poistamisena" ja uhkana perinteisille arvoille.

Esimerkki: "En ymmärrä, miksi asiakirjoissa pitää olla '***Vanhempi № 1***' ja '***Vanhempi № 2***', kun voi vain kirjoittaa 'äiti' ja 'isä'."

КУЛЬТУРНЫЙ КОД РОССИИ (kultúrnyi kod Rossíi)

VENÄJÄN KULTTUURINEN KOODI

Понятие, с помощью которого подчёркивается уникальность и особый путь российского народа. «Культурным кодом» называют совокупность базовых ценностей, традиций и мировоззренческих установок, якобы присущих только России, что используется для риторики о национальной исключительности. В пропаганде этот термин оправдывает отказ от западных норм, утверждая особую духовность россиян.

Пример употребления: «***Культурный код России*** заключается в уважении к старшим, к Родине и любви друг к другу — в этом основа стабильности российского государства».

Käsite, jolla korostetaan Venäjän ainutlaatuisuutta ja "omaehtoista tietä". "Kulttuurisella koodilla" tarkoitetaan arvoja, perinteitä ja maailmankuvaa, joiden väitetään olevan vain Venäjälle ominaisia; tätä käytetään perustelemaan puhetta kansallisesta poikkeuksellisuudesta ja läntisten normien hylkäämisestä.

Esimerkki: "***Venäjän kulttuurinen koodi*** on kunnioitus vanhempia ja isänmaata kohtaan sekä keskinäinen rakkaus — tämän sanotaan olevan valtion vakauden perusta."

ОТМЕНА ЗАПАДА (otména západa)

LÄNNEN HILJENTÄMINEN

Пропагандистская концепция, рисующая Россию как противопоставление «прогнившей Европе». Идея «отмены Запада» означает сознательный отказ от западных ценностей, институтов и влияний, будто бы заражённых моральным упадком. Этот тезис эксплуатируется для консолидации общества против внешнего врага и оправдания изоляционизма.

Пример употребления: «По телевидению призывают к ***отмене Запада*** — мол, нам не нужны ни их ценности, ни их продукты, ни их "прогнившие" идеалы».

Propagandistinen konsepti, jossa Venäjä asetetaan vastakohdaksi "rappeutuneelle Euroopalle". "Lännen hiljentäminen" tarkoittaa tietoista irtisanoutumista länsimaisista arvoista, instituutioista ja vaikutteista, joita pidetään moraalisesti turmeltuneina. Käsitettä käytetään ulkoisen viholliskuvan vahvistamiseen ja eristäytymisen oikeuttamiseen.

Esimerkki: "Televisiossa kehotetaan ***Lännen 'hiljentämiseen'*** — emme muka tarvitse heidän arvojaan, tuotteitaan emmekä 'rappeutuneita' ihanteitaan."

БИПОЛЯРНЫЙ МИР (bipoljárnyi mir)

KAKSINAPAINEN MAAILMA

Представление о возрождении противостояния двух лагерей в глобальной политике: России (и условного Востока) против коллективного Запада. Термин отсылает к временам холодной войны, утверждая, что мир вновь расколот на два полюса. Пропаганда таким образом оправдывает конфронтационную внешнюю политику, изображая текущие события как часть исторической дуэли цивилизаций.

Пример употребления: «Мы видим, как на наших глазах восстанавливается противостояние ***биполярного мира***».

Näkemys globaalin politiikan palaamisesta kahden leirin vastakkainasetteluun: Venäjä (ja oletettu Itä) vs. kollektiivinen länsi. Termi viittaa kylmän sodan aikaan ja väittää maailman jälleen jakautuneen kahteen napaan; näin oikeutetaan konfrontatiivinen ulkopolitiikka.

Esimerkki: "Näemme, kuinka silmiemme edessä ***kaksinapaisen maailman*** vastakkainasettelu tekee paluun."

ЗАПАДНЫЕ ЦЕННОСТИ (západnye tsénnosti)

LÄNSIMAISET ARVOT

Собирательное понятие, которым в российской пропаганде обозначают комплекс идей и норм, приписываемых современному Западу. Как правило, к «западным ценностям» относят права ЛГБТК, феминизм, индивидуализм, толерантность и права человека — всё это преподносится в негативном свете как чуждое и разлагающее влияние Запада. Такой ярлык позволяет противопоставлять «западным ценностям» консервативные и продиктованные властями «традиционные ценности» России.

Пример употребления: В риторике властей ***западные ценности*** объявляются прямой угрозой самому существованию России.

Yleisnimitys, jolla Venäjän propagandassa kuvataan nyky-Länteen liitettyjä ideoita ja normeja: esim. LGBTQ-oikeudet, feminismi, individualismi, suvaitsevaisuus ja ihmisoikeudet. Nämä ideat ja normit esitellään kielteisessä valossa vieraana ja rappeuttavana Lännen vaikutuksena. Tällainen leima sallii vastakkainasetuksen, jossa länsimaisia arvoja vastustavat konservatiiviset, hallituksen sanelemat Venäjän "perinteiset arvot."

Esimerkki: Viranomaisten retoriikassa ***länsimaiset arvot*** julistetaan suoraksi uhaksi Venäjälle.

ГЕЙ-ЛОББИ (gei-lóbbi)

HOMOLOBBY

В российской пропаганде под «гей-лобби» подразумевается сообщество ЛГБТ, которое, согласно конспирологическим утверждениям, якобы оказывает тайное влияние на политику и медиа. Пропагандисты обвиняют это «лобби» в подрыве моральных устоев, разрушении семейных ценностей и навязывании обществу «нетрадиционной повестки».

Этот конспирологический миф используется для оправдания гомофобной политики и превращения ЛГБТК-сообщества в удобного козла отпущения, на которого власти перенаправляют негативные чувства граждан связанные с общим недовольством и социальным неравенством.

Пример употребления: По версии телевидения, «***гей-лобби***» подрывает нравственные устои России, разлагая общество изнутри.

Venäläisessä propagandassa "homolobbylla" tarkoitetaan LGBTQ-yhteisöä, joka salaliittoteorioiden mukaan vaikuttaa kulissien takana politiikkaan ja mediaan. Propagandistit syyttävät tätä "lobbya" moraalisten arvojen rappeuttamisesta, perhearvojen heikentämisestä ja "epäperinteisen agendan" tuomisesta yhteiskuntaan.

Tätä salaliittomyyttiä käytetään homofobisen politiikan oikeuttamiseen sekä LHBTQ-yhteisön käyttämiseen sopivana syntipukkina, johon viranomaiset voivat siirtää kansalaisten tyytymättömyydestä ja sosiaalisesta epätasa-arvosta aiheutuvat negatiiviset tunteet.

Esimerkki: Television mukaan "***homolobby***" rapauttaa Venäjän moraalia ja mädättää yhteiskuntaa sisältäpäin.

ЗАПАДНАЯ ЗАРАЗА (západnaja zaráza)

LÄNSIMAINEN TARTUNTA/LÄNSIMAINEN RUTTO

Оскорбительное выражение, применяемое к любым прогрессивным идеям или социальным явлениям, пришедшим из Европы/США, которые пропаганда объявляет «инфекцией» для русского общества. Под «западной заразой» могут подразумеваться иные ценности, мода, образ жизни или политика, воспринимаемые как чуждые и опасные. Термин призван внушить отвращение и страх перед всем западным.

Пример употребления: «И дай Бог России не подхватить эту ***западную заразу***. Она куда страшнее, чем пандемия коронавируса».

Halventava ilmaus kaikille Euroopasta/USA:sta tulleille edistyksellisille ideoille tai ilmiöille, joita propaganda kutsuu "tartunnaksi". Tällä voidaan tarkoittaa arvoja, muotia, elämäntapaa tai politiikkaa, joita pidetään vieraina ja vaarallisina; tarkoituksena on herättää inhoa ja pelkoa kaikkea "länsimaista" kohtaan.

Esimerkki: "Jumala varjelkoon Venäjää saamasta ***länsimaista ruttoa*** — se on pahempi kuin koronavirus."

ГЕЙРОПА (geirópa)

HOMOROOPPA, HOMO-EUROOPPA

Идеологическое клише (словослияние «гей» + «Европа»), используемое для уничижительного обозначения современной Европы. Термин «Гейропа» подразумевает, что Европа «заражена гомосексуальностью» и морально вырождается, тогда как Россия противопоставляется ей как хранитель «традиционных гетеросексуальных ценностей». Это яркое пропагандистское клише эксплуатируется, чтобы внушить образ деградирующего Запада.

Пример употребления: «По телевизору вновь пугают, что ***Гейропа*** окончательно утратила нравственность и стремится навязать нам извращённые порядки».

Propagandistinen klisee (muodostuu sanoista гей (gei) — homo + Европа (evrópa) — Eurooppa), jolla halventavasti viitataan Eurooppaan väittäen sen moraalisesti rappeutuvan ja "homoutuvan", kun taas Venäjä asetetaan "perinteisten heteroseksuaalisten arvojen" puolustajaksi.

Esimerkki: "Televisiossa pelotellaan taas, että ***Homorooppa*** on menettänyt täysin moraalinsa ja yrittää pakottaa meille vääristyneet sääntönsä."

ЛГБТ-ЭКСТРЕМИЗМ (elgebeté-ekstremízm)

LGBT-EKSTREMISMI

Искусственно сконструированный термин, призванный приравнять активизм за права ЛГБТ к экстремистской деятельности.
В 2023 году российские власти официально объявили «международное ЛГБТ-движение» экстремистской организацией, фактически клеймя любое проявление поддержки ЛГБТ как незаконное. Такая риторика используется

для оправдания жёстких репрессий против ЛГБТ-сообщества под предлогом обеспечения национальной безопасности.

Пример употребления: Минюст потребовал признать движение ЛГБТ экстремистским — так появился термин «***ЛГБТ-экстремизм***».

Keinotekoinen termi, jolla LGBT-oikeuksien puolustaminen rinnastetaan ääriliiketoimintaan. Vuonna 2023 viranomaiset julistivat "kansainvälisen LGBT-liikkeen" äärijärjestöksi, mikä leimaa lähes kaiken tuen LGBT-yhteisön edustajille laittomaksi ja oikeuttaa kovat repressiot "kansallisen turvallisuuden" nimissä.

Esimerkki: Oikeusministeriö vaati tunnustamaan LGBT-liikkeen äärijärjestöksi — näin syntyi termi "***LGBT-ekstremismi***".

ГЕЙ-ПРОПАГАНДА (gei-propagánda)

HOMOPROPAGANDA

Любое положительное упоминание или изображение ЛГБТК, которое официальная власть объявляет вредным влиянием. Фраза «гей-пропаганда» стала нарративом, используемым противниками ЛГБТК для описания любых действий ЛГБТК-движения — по их мнению, формирование положительного образа ЛГБТК и утверждение равноправия гомо- и гетеросексуальности — «недопустимо в обществе».

Пример употребления: В новом фильме вырезали сцену с поцелуем однополой пары, сославшись на запрет ***гей-пропаганды***.

Mikä tahansa LGBTQ:n liittyvä myönteinen maininta tai kuvaus, jonka viranomaiset julistavat "haitalliseksi vaikutukseksi". Ilmaus "homopropaganda" on muodostunut narratiiviksi, jota LGBTQ-vastaiset toimijat käyttävät kuvaamaan mitä tahansa LGBTQ-liikkeen toimintaa. Heidän mukaansa LGBTQ:stä luotavan myönteisen mielikuvan muodostaminen ja homo- ja heteroseksuaalisuuden tasa-arvon edistäminen "ei ole hyväksyttävää yhteiskunnassa".

Esimerkki: Uudesta elokuvasta leikattiin pois samaa sukupuolta olevan parin suudelma vedoten ***homopropagandaan***.

ЛИШНЯЯ ХРОМОСОМА (líšnaja hromosóma)

YLIMÄÄRÄINEN KROMOSOMI

Скандальная фраза, прозвучавшая от бывшего министра культуры Владимира Мединского. Он заявил, что у русского народа есть «одна лишняя хромосома», благодаря которой он выжил через все исторические бедствия. Заявление преподносилось как комплимент об особой стойкости русских, но вызвало волну насмешек, ведь «лишняя хромосома» обозначает генетическую аномалию. В итоге выражение стало мемом, символизирующим неуклюжие попытки пропаганды превознести нацию.

Пример употребления: ***Лишняя хромосома*** помогает русским пережить любые катаклизмы, считает Владимир Мединский.

Kohulausuma entiseltä kulttuuriministeri Vladimir Medinskiltä, joka väitti, että venäläisillä on "yksi ylimääräinen kromosomi", jonka ansiosta he selviävät historian koettelemuksista. Lausuntoa esiteltiin kohteliaisuutena sitkeydestä, mutta se herätti kuitenkin ihmisissä vain naurua, koska todellisuudessa ylimääräinen kromosomi viittaa geneettiseen poikkeavuuteen. Ilmauksesta tuli meemi kömpelöstä kansan ylistyksestä.

Esimerkki: Vladimir Medinskin mukaan ***ylimääräinen kromosomi*** auttaa venäläisiä kestämään kaikki katastrofit.

АНГЛОСАКСЫ (anglosáksy)

ANGLOSAKSIT

Расхожий термин в российской пропаганде, обозначающий коллективный Запад (прежде всего США и Великобританию) как исторических врагов России. Использование термина носит обвинительный характер и отсылает к идее англо-американского коварства на мировой арене. Виновниками многих бед объявляются именно «англосаксонские» силы.

Пример употребления: «***Англосаксам*** мало санкций, они перешли к диверсиям, организовав взрывы на газопроводах» — заявил Путин о подрыве «Северных потоков».

Propagandassa käytetty yleistermi, jolla viitataan kollektiiviseen länteen (etenkin Yhdysvaltoihin ja Isoon-Britanniaan) Venäjän historiallisina vihollisina. Ilmaus vihjaa angloamerikkalaisesta juonittelusta maailmanpolitiikassa. Nimenomaan anglosaksit julistetaan monien ongelmien aiheuttajina.

Esimerkki: "***Anglosaksit*** eivät tyytyneet pakotteisiin, vaan siirtyivät sabotaaseihin järjestämällä räjähdykset kaasuputkissa", totesi Putin kommentoidessaan Nord Stream -putkien räjäytyksiä.

ГЛУБИННЫЙ НАРОД (glubínnyi naród)

KANSAN SYVÄT RIVIT

Термин, введённый идеологом Владиславом Сурковым для описания «истинного народа» — молчаливого большинства, которое живёт своей жизнью в глубине страны и недоступно для социологов или пропаганды. «Глубинный народ» противопоставляется городским либералам и элитам; считается носителем подлинных патриотических ценностей. В пропаганде этот концепт легитимирует власть, утверждая, что она опирается именно на поддержку простых «глубинных» патриотов.

Пример употребления: «***Глубинный народ*** всегда себе на уме, недосягаемый для социологических опросов, агитации, угроз…» — писало издание о загадочной стихии народных масс.

Käsite, jonka Vladislav Surkov toi kuvaamaan "todellista kansaa" — hiljaista enemmistöä, joka elää "syvällä" maassa ja on sosiologeille ja propagandalle tavoittamaton. "Kansan syvät rivit" asetetaan vastakkain kaupunkiliberaalien ja eliitin kanssa; sen katsotaan edustavan aitoja isänmaallisia arvoja. Propagandassa tämä käsite legitimoi vallan väittäen, että se perustuu juuri tavallisten "syvien rivien" patrioottien tukeen.

Esimerkki: "***Kansan syvät rivit*** ovat aina omissa ajatuksissaan, tavoittamattomissa mielipidemittauksille, agitaatiolle, uhkauksille…" kirjoitti julkaisu kansanjoukkojen arvoituksellisesta voimasta.

2.3. КУЛЬТУРА — KULTTUURI

ЗАПРЕЩЁННЫЙ ИСПОЛНИТЕЛЬ (zapreštšénnyj ispolnítel)

KIELLETTY ESIINTYJÄ/MUUSIKKO

Понятие «запрещённый исполнитель» (или «запрещённый артист/музыкант») не закреплено законодательно, но активно употребляется в СМИ и социальных сетях. Им нередко называют музыкантов и артистов, которых власти фактически исключили из культурного поля: их концерты отменяют, а гастроли — запрещают или затрудняют из-за «неправильной» политической позиции. Такие списки артистов часто называют «черными списками», хотя официально эти списки не публикуются. Обычно в них попадают оппозиционные певцы, артисты-эмигранты и те, кто критиковал власть или войну.

Пример употребления: В начале февраля 2024 года продюсеры и промоутеры получили обновлённый список «***запрещённых исполнителей***» в России.

Käsitettä "kielletty esiintyjä" (tai "kielletty artisti/muusikko") ei ole määritelty laissa, mutta sitä käytetään aktiivisesti mediassa ja sosiaalisessa mediassa. Tällä nimityksellä viitataan usein muusikkoihin ja esiintyjiin, jotka viranomaiset ovat käytännössä sulkeneet pois kulttuurikentältä: heidän konserttejaan perutaan, ja kiertueita kielletään tai vaikeutetaan "vääränlaisen" poliittisen kannan vuoksi. Tällaisia artistilistoja kutsutaan usein "mustiksi listoiksi", vaikka virallisesti niitä ei julkaista. Niihin joutuvat yleensä oppositiohenkiset laulajat, maanpaossa olevat taiteilijat sekä he, jotka ovat arvostelleet hallintoa tai sotaa.

Esimerkki: Helmikuun 2024 alussa tuottajat ja promoottorit saivat päivitetyn luettelon "***kielletyistä esiintyjistä***" Venäjällä.

ЛОЯЛЬНЫЕ АРТИСТЫ (lojálnyje artísty)

(HALLITUKSELLE) LOJAALIT ARTISTIT

Ироничное обозначение музыкантов и актёров, которые официально не выступали против правительства или даже демонстрировали его поддержку. Хотя эти артисты противопоставляются «запрещённым» — практика показала, что даже они попадают под давление государства. Им предъявляют претензии за малейшую несогласованность с государственной риторикой или недостаточную активность в поддержке войны. Таким образом, термин подчёркивает: от артистов требуют не просто молчания, а сверхпроверяемой приверженности официальной линии государства.

Пример употребления: ***Лояльные*** российским властям ***артисты*** проявили инициативу и выступили с идеей проведения благотворительных концертов для российских солдат.

Ironinen nimitys muusikoille ja näyttelijöille, jotka eivät ole virallisesti vastustaneet hallitusta tai ovat jopa osoittaneet sille tukensa. Vaikka nämä taiteilijat asetetaan vastakkain "kiellettyjen" kanssa, käytäntö on osoittanut, että myös he joutuvat valtion painostuksen kohteeksi. Heitä kritisoidaan pienimmästäkin poikkeamasta valtion retoriikasta tai riittämättömästä aktiivisuudesta sodan tukemisessa. Näin ollen termi korostaa sitä, ettei taiteilijoilta vaadita pelkästään hiljaisuutta, vaan äärimmäisen tarkasti valvottua sitoutumista valtion viralliseen linjaan.

Esimerkki: Venäjän hallitukselle ***lojaalit artistit*** tekivät aloitteen ja esittivät idean hyväntekeväisyyskonserttien järjestämisestä venäläisille sotilaille.

ОЧИЩЕНИЕ ОБЩЕСТВА (otšištšénie óbštšestva)

YHTEISKUNNAN PUHDISTAMINEN

Фраза «очищение общества» (часто в сочетании «самоочищение общества от предателей») стала идеологическим штампом в российской властной риторике. Её употребляют, чтобы обозначить планомерную зачистку «иностранных агентов» и «неблагонадёжных элементов» (оппозиционеров, диссидентов, «предателей»), представляя это как благо для нации. Это пропагандистский приём, сравниваемый с тоталитарными практиками: призыв «очистить» общество от инакомыслящих используется для оправдания репрессий.

Пример употребления: «Убеждён, такое естественное и необходимое ***самоочищение общества*** только укрепит нашу страну…» — эти слова произнёс президент Владимир Путин в марте 2022 года на совещании по социально-экономической поддержке регионов.

Ilmaus "yhteiskunnan puhdistaminen" (usein muodossa "yhteiskunnan itsepuhdistuminen pettureista") on muodostunut ideologiseksi iskulauseeksi Venäjän vallanpitäjien retoriikassa. Sitä käytetään kuvaamaan järjestelmällistä "ulkomaisten agenttien" ja "epäluotettavien elementtien" (opposition edustajien, toisinajattelijoiden, "pettureiden") poistamista, esittäen tämän kansakunnan parhaaksi. Kyseessä on propagandistinen keino, jota verrataan totalitaarisiin käytäntöihin: kehotusta "puhdistaa" yhteiskunta toisinajattelijoista käytetään repressioiden oikeuttamiseen.

Esimerkki: "Olen vakuuttunut, että tällainen ***yhteiskunnan itsepuhdistuminen*** vain vahvistaa maatamme…" — sanoi presidentti Vladimir Putin maaliskuussa 2022.

КУЛЬТУРА ОТМЕНЫ (kultúra otmèny, eng. sanasta "cancel culture")

HILJENTÄMISKULTTUURI, CANCEL-KULTTUURI)

Термин «культура отмены» (от англ. cancel culture) обозначает общественное явление, при котором люди или организации подвергаются бойкоту, осуждению или исключению из публичного пространства из-за поступков, высказываний или взглядов, считающихся неприемлемыми — например, расистских, сексистских или дискриминационных.

Изначально понятие возникло в западных социальных сетях как форма гражданской ответственности и солидарности, но со временем приобрело

и негативные коннотации — как символ чрезмерной морализации и страха «сказать что-то не то».

В российском контексте выражение «культура отмены» часто используется в искажённом или политизированном смысле. Государственные медиа и пропаганда представляют её как проявление лицемерия и цензуры Запада, утверждая, что «в Европе и США отменяют Россию, русскую культуру и русских артистов».

Таким образом, термин стал частью антимирового нарратива, где «отмена» трактуется не как общественная критика, а как враждебная кампания против всего русского.

Пример употребления: Министр культуры заявил, что Россия должна «противостоять ***культуре отмены***», защищая свои традиционные ценности.

Termi “hiljentämiskulttuuri” (engl. cancel culture) tarkoittaa ilmiötä, jossa henkilö tai yhteisö joutuu julkisen boikotin tai paheksunnan kohteeksi sellaisten tekojen, lausuntojen tai näkemysten vuoksi, joita pidetään sopimattomina — esimerkiksi rasistisina, seksistisinä tai syrjivinä.

Alun perin käsite syntyi länsimaisissa sosiaalisissa medioissa osana kansalaisvastuuta ja yhteisöllistä solidaarisuutta, mutta myöhemmin se sai myös kielteisen sävyn, viitaten ylimoralisoivaan ilmapiiriin ja pelkoon “sanoa väärin”.

Venäläisessä kontekstissa ilmausta “hiljentämiskulttuuri” käytetään usein vääristyneessä ja poliittisesti värittyneessä merkityksessä. Valtiolliset mediat ja propaganda kuvaavat sitä länsimaisena tekopyhyytenä ja sensuurina, väittäen, että “Venäjää, venäläistä kulttuuria ja taiteilijoita hiljennetään”.

Näin termistä on tullut osa maailmanvastaista narratiivia, jossa “hiljentäminen” nähdään vihamielisenä kampanjana kaikkea venäläistä kohtaan.

Esimerkki: Kulttuuriministeri ilmoitti, että Venäjän on “***vastustettava hiljentämiskulttuuria***” ja puolustettava omia perinteisiä arvojaan.

ГОЛАЯ ВЕЧЕРИНКА (gólaja vetšerínka)

ALASTOMAT JUHLAT, NAKUBILEET

«Голая (или «почти голая») вечеринка» — название скандального мероприятия, организованного блогером Настей Ивлеевой в декабре 2023 года, с провокационным дресс-кодом «almost naked». Это событие стало предметом мобилизации патриотических сил: его участников обвинили в оскорблении «традиционных ценностей» и пирования на фоне войны. Сам термин вскоре превратился в культурный символ: власти и пропагандисты показательно «отменили» (больше не приглашали в эфиры, штрафовали, судили) звезд, пришедших на вечеринку. Так «голая вечеринка» стала символом показательной «порки» публичных деятелей за «неправильное поведение».

Пример употребления:

— У нас в общаге вчера такое было, будто свою ***голую вечеринку*** устроили.
— Надеюсь, завуч не в курсе!

“Alastomat (tai lähes alastomat) juhlat” — kohua herättänyt tapahtuma, jonka järjesti bloggaaja Nastja Ivleeva joulukuussa 2023. Tapahtuman pukeutumiskoodina oli provosoivasti “almost naked” (melkein alasti). Tilaisuudesta tuli isänmaallisten voimien mobilisoinnin kohde: osallistujia syytettiin “perinteisten arvojen” loukkaamisesta ja juhlimisesta sodan aikana.

Itse termistä tuli pian kulttuurinen symboli: viranomaiset ja propagandistit ryhtyivät näkyvästi hiljentämään tapahtumaan osallistuneita julkkiksia — heitä ei enää kutsuttu lähetyksiin, heitä sakotettiin tai vietiin oikeuteen. Näin “alastomasta juhlasta” tuli julkisten henkilöiden “näytöksellisen kurituksen” symboli “vääränlaisen käytöksen” vuoksi.

Esimerkki:

— Meillä oli eilen sellaiset bileet yliopiston asuntolassa, ihan kuin oma ***alastomat juhlat*** olisi ollut.
— Toivottavasti opinto-ohjaaja ei saa tietää!

СПЕЦОПЕРАЦИЯ: язык войны

Erikoisoperaatio: sodan kieli

Война изменила не только судьбы людей, но и язык. С первых дней полномасштабного вторжения России в Украину слова и выражения, привычные и нейтральные, начали мутировать: обретать новые смыслы, маскироваться, лгать, оправдывать насилие. Так родился русский новояз — язык страха, пропаганды и самооправдания. Каждое слово здесь стало оружием: кто-то им защищается, кто-то нападает, кто-то прячется за ним от реальности.

В этой части словаря мы разбираем самый страшный язык — язык войны.

Sota on muuttanut paitsi ihmisten kohtaloita, myös kieltä. Venäjän täysimittaisen hyökkäyksen ensimmäisistä päivistä lähtien sanat ja ilmaukset, jotka olivat aiemmin tuttuja ja neutraaleja, alkoivat muuttua: ne saivat uusia merkityksiä, naamioituivat, valehtelivat ja oikeuttivat väkivaltaa. Näin syntyi venäjän uuskieli — pelon, propagandan ja itsensä puolustautumisen kieli. Jokaisesta sanasta on tullut ase: jotkut puolustautuvat sillä, jotkut hyökkäävät, jotkut piiloutuvat sen taakse todellisuudelta.

Tässä sanakirjan osassa tarkastelemme pelottavinta kieltä kaikista — sodan kieltä.

СВО, СПЕЦИАЛЬНАЯ ВОЕННАЯ ОПЕРАЦИЯ
(es-ve-o, spetsiálnaja vojénnaja operátsija)

SVO, SOTILAALLINEN ERIKOISOPERAATIO

Официальный эвфемизм, используемый для обозначения войны России против Украины. Введён 24 февраля 2022 года в обращении президента Путина. Фраза используется российскими властями и провластными СМИ вместо слова «война» с целью поддержания искусственно позитивного информационного фона и снижения тревожности среди населения.

Пример употребления: Российские государственные телеканалы сообщают о ходе ***СВО*** и избегают использования слова «война».

Virallinen kiertoilmaus, jota käytetään kuvaamaan Venäjän sotaa Ukrainaa vastaan. Otettiin käyttöön presidentti Putinin puheessa 24. helmikuuta 2022. Ilmausta käyttävät Venäjän viranomaiset ja hallitusmyönteiset tiedotusvälineet sanan “sota” sijaan, tarkoituksenaan ylläpitää keinotekoisesti myönteistä informaatiotunnelmaa ja vähentää väestön ahdistusta.

Esimerkki: Venäjän valtiolliset televisiokanavat raportoivat ***SVO:n*** etenemisestä ja välttävät sanan “sota” käyttöä.

СВОи (svoí)

SVOI, OMAT

СВОи — неофициальная пропагандистская игра слов, основанная на аббревиатуре СВО («специальная военная операция»). За счёт добавления буквы «и» слово звучит как «свои» — то есть «наши». Так в патриотических кругах называют российских солдат, подчёркивая эмоциональную близость и поддержку. Используется для усиления чувства единства и солидарности с армией.

Пример употребления: В одном из постов призывали: «Помогать надо ***СВОим*** — нашим солдатам».

SVOi on epävirallinen propagandistinen sanaleikki, joka perustuu lyhenteeseen SVO (sotilaallinen erikoisoperaatio). Lisäämällä venäjän kieliseen lyhenteeseen i-kirjain, muodostuu sana svoi (venäjäksi “omat” tai “meidän ihmiset”). Termiä käytetään viittaamaan venäläisiin sotilaisiin, korostaen emotionaalista läheisyyttä ja yhteenkuuluvuutta. Sana leviää sotaa tukevissa piireissä vahvistamaan solidaarisuutta armeijan kanssa.

Esimerkki: Yhdessä julkaisussa kehotettiin: “Pitää auttaa ***SVOita*** — omia sotilaitamme.”

ДЕНАЦИФИКАЦИЯ (denatsifikátsija)

DENATSIFIKAATIO

Официально провозглашённая пропагандистская цель российской военной операции в Украине. Под этим лозунгом подразумевается якобы

искоренение ультранационализма и влияния «неонацистов» в Украине. Международные эксперты считают это надуманным предлогом.

Пример употребления: Российские власти неоднократно заявляли, что одной из целей спецоперации якобы является «***денацификация***» Украины.

Virallisesti julistettu propagandistinen tavoite Venäjän sotilasoperaatiolle Ukrainassa. Tällä termillä viitataan väitettyyn pyrkimykseen kitkeä ultranationalismi ja “uusnatsien” vaikutus Ukrainassa. Kansainväliset asiantuntijat pitävät tätä perusteettomana tekosyynä.

Esimerkki: Venäjän viranomaiset ovat toistuvasti väittäneet, että Ukrainan “***denatsifikaatio***” on yksi erikoisoperaation tavoitteista.

НЕОНАЦИСТСКИЙ РЕЖИМ (neonatsístskii režím)

UUSNATSISTINEN HALLINTO

Так российские власти характеризуют украинское правительство. Термин эквивалентен выражению «режим нацистов» и используется для демонизации украинской власти и оправдания агрессии. Согласно риторике Владимира Путина, Россия воюет «не с украинским народом, а с неонацистским режимом в Киеве».

Пример употребления: «Россия вынуждена противостоять ***неонацистскому режиму*** в Киеве, который угрожает нашей безопасности», — заявил представитель Минобороны РФ.

Näin Venäjän viranomaiset kuvaavat Ukrainan hallitusta. Termi vastaa ilmauksia “natsihallinto” ja sitä käytetään Ukrainan demonisointiin ja hyökkäyksen oikeuttamiseen. Putinin retoriikassa Venäjä “ei taistele ukrainalaisia, vaan Kiovan uusnatsistista hallintoa vastaan”.

Esimerkki: “Venäjä joutuu vastustamaan Kiovan ***uusnatsistista hallintoa***, joka uhkaa turvallisuuttamme”, totesi Venäjän puolustusministeriön edustaja.

РАШИЗМ (rašízm)

RUSSISMI

Неологизм, соединяющий английские слова «Russia» и «fascism», с аналогией: «русский фашизм». Термин применяют критики режима Путина для описания агрессивной милитаристской идеологии современной России. «Рашизм» подчёркивает агрессивный, ультранационалистический характер политического строя при Путине. В широком употреблении слово укоренилось после начала войны в Украине, хотя в узком кругу оно использовалось ещё во времена российского вторжения в Грузию в 2008 году. «Рашисты» — так называют российских солдат и сторонников войны.

Пример употребления: Я сегодня прочитала в Iltalehti статью с таким заголовком: «О чём идёт речь в “***рашизме***”, то есть в русском фашизме? Новый термин, возможно, скоро появится в учебниках».

Neologismi, joka yhdistää englanninkieliset sanat “Russia” ja “fascism”, viitaten ilmiöön nimeltä “venäläinen fasismi”. Termiä käyttävät Putinin hallinnon kriitikot kuvaamaan nyky-Venäjän aggressiivista, militaristista ideologiaa. Sana vakiintui laajempaan käyttöön Ukrainan sodan alettua, vaikka sitä käytettiin suppeammissa piireissä jo Venäjän hyökätessä Georgiaan vuonna 2008. “Russismi” korostaa Putinin aikakauden poliittisen järjestelmän aggressiivista ja ultranationalistista luonnetta. “Russistit” on halventava nimitys Venäjän sotilaille ja sodan kannattajille.

Esimerkki: Luin tänään Iltalehdessä artikkelin, jonka otsikko kuului näin: “Mistä on kyse ‘***russismissa***’ eli venäläisessä fasismissa? Uusi käsite voi löytyä pian oppikirjoista”.

ПУТЛЕР (pútler)

PUTLER

Путлер — прозвище и неологизм, образованный слиянием фамилий «Путин» и «Гитлер». Употребляется в протестной риторике и сатирических материалах с ярко выраженной негативной коннотацией. Термин подчёркивает параллели между Владимиром Путиным и Адольфом Гитлером, символически ставя знак равенства между их авторитарными режимами.

Пример употребления: На митинге оппозиции видели плакаты с надписью «***Путлер*** капут!».

Putler — pilkkanimi ja neologismi, joka on muodostettu yhdistämällä sukunimet “Putin” ja “Hitler”. Sitä käytetään protestipuheessa ja satiirisissa yhteyksissä, ja sillä on selvästi kielteinen, pilkkaava sävy. Termi korostaa yhtäläisyyksiä Vladimir Putinin ja Adolf Hitlerin välillä ja viittaa symbolisesti heidän autoritaaristen hallintojensa samankaltaisuuteen.

Esimerkki: Opposition mielenosoituksessa nähtiin julisteita, joissa luki “***Putler*** kaput!”

ОРКИ (órki)

ÖRKIT

Ироничное и уничижительное прозвище, происходящее от вымышленных чудовищ из книг Дж. Р. Р. Толкина. Украинские граждане и СМИ используют слово «орки» для обозначения российских солдат, а иногда — всех оккупантов. Выражение используется, чтобы подчеркнуть жестокость, свирепость и бессмысленное насилие со стороны врага.

Пример употребления: После неудачной атаки ***орки*** откатились назад, оставив поле боя и сожжённую технику.

Ironinen ja halveksuva nimitys, joka juontaa juurensa J. R. R. Tolkienin kirjojen kuvitteellisista hirviöistä. Ukrainalaiset kansalaiset ja media käyttävät sanaa “örkit” viitatakseen venäläisiin sotilaisiin ja joskus kaikkiin miehittäjiin. Ilmausta käytetään korostamaan vihollisen raakuutta, julmuutta ja ajattelematonta väkivaltaa.

Esimerkki: Epäonnistuneen hyökkäyksen jälkeen ***örkit*** vetäytyivät jättäen taistelukentän ja palaneen kaluston taakseen.

МОБИКИ (móbiki)

MOBILISOIDUT

Разговорное сокращение от «мобилизованные». Это простонародное прозвище новоиспечённых солдат, призванных по мобилизации. Оно появилось в 2022 году и быстро вошло в обиход, часто с оттенком иронии или осуждения.

Пример употребления: На вокзале опять много ***мобиков*** — похоже, новая партия уезжает на войну.

Mobiki — puhekielinen lyhenne sanasta “mobilizovannyje” (mobilisoidut). Se tarkoittaa sotilaita, jotka kutsuttiin palvelukseen mobilisaation/liikekannallepanon aikana. Sana syntyi vuonna 2022 ja levisi nopeasti arkikieleen usein ironisessa tai pilkallisessa merkityksessä.

Esimerkki: Asemalla on taas paljon ***mobikkeja*** — vaikuttaa siltä, että uusi erä on lähdössä sotaan.

ЛОВЛЯ МОБИКОВ (lóvlja móbikov)

MOBILISOITUJEN/MOBIKKIEN PYYDYSTÄMINEN

Ироничное выражение, описывающее практику принудительной мобилизации людей. Под «ловлей мобиков» обычно понимают случаи, когда военкоматы и полиция выходят на улицы, останавливают мужчин призывного возраста и отправляют их на войну.

Пример употребления: В Telegram-каналах писали о «***ловле мобиков***» — сотрудники ДПС, которые останавливают машины с молодыми мужчинами отправляют их в военкомат.

Ironinen ilmaus, joka tarkoittaa ihmisten pakkomobilisointia. “Mobilisoitujen pyydystäminen” viittaa tapauksiin, joissa sotilasviranomaiset ja poliisi etsivät kaduilta asevelvollisia miehiä, pysäyttävät heidät ja lähettävät sotimaan.

Esimerkki: Telegram-kanavissa kerrottiin ***mobikkien pyydystämisestä*** — liikennepoliiseista, jotka pysäyttävät autoja ja veivät nuoria miehiä armeijan aluetoimistoon.

ЧМОБИК (tšmóbik)

PILKKAAVA MUOTO SANASTA MOBILISOITU

Уничижительное жаргонное прозвище для мобилизованного по частичной мобилизации россиянина, не подготовленного к боевым действиям. Слово образовано от «частично мобилизованный» и ассоциируется со словом «чмо» (бранное слово, означающее ничтожество), подчёркивая пренебрежительное отношение к этим новобранцам.

Пример употребления: В соцсетях назвали отправленных на фронт новобранцев «***чмобиками***».

Halventava slanginimitys Venäjän «osittaisen» mobilisaatioaallon alle joutuneesta sotilaasta, jota ei ole valmistettu taistelutuoimiin. Sana on muodostettu ilmauksesta “osittain mobilisoitu” ja muistuttaa venäjän kielen haukkumasanaa “чмо — tšmó” (joka tarkoittaa mitätöntä tai halveksittavaa henkilöä), mikä korostaa näitä uusia sotilaita kohtaan tunnetun halveksunnan sävyä.

Esimerkki: Sosiaalisessa mediassa rintamalle lähetettyjä uusia sotilaita kutsuttiin “***tšmóbikoiksi***”.

МОГИЛИЗАЦИЯ (mogilizátsija)

KUOLEMAAN JOHTAVA MOBILISAATIO, MOGILISAATIO

Ироничное словотворение от слов «мобилизация» и «могила», появившееся осенью 2022 года. Так критики войны называют «частичную» мобилизацию и связанные с ней потери, намекая, что мобилизованных отправляют прямо в могилу.

Пример употребления: Это не мобилизация, а самая настоящая ***могилизация*** — людей отправляют на убой без подготовки и оборудования.

Ironinen sanaleikki sanoista “mobilisaatio” ja “hautapaikka” (venäjäksi mogila) syntyi syksyllä 2022. Sanaa käyttävät sodan kriitikot viitatessaan niin sanottuun “osittaiseen” mobilisaatioon Venäjällä ja sen seurauksena tulleisiin suuriin tappioihin. Tarkoituksena on korostaa, että mobilisoidut miehet lähetetään suoraan hautaan — eli heidät uhrataan rintamalla ilman kunnollista koulutusta tai varustusta. Venäjänkielinen termi “mogilizatsija” yhdistää sanat “mobilizatsija” (mobilisaatio) ja “mogila” (hauta), luoden sanaleikin, joka korostaa synkkää ironiaa tilanteessa.

Esimerkki: Tämä ei ole mobilisaatiota, vaan todellista ***mogilisaatiota*** — ihmisiä lähetetään rintamalle kuolemaan ilman koulutusta tai varusteita.

ЖЕСТ ДОБРОЙ ВОЛИ (žest dóbroi vóli)

HYVÄN TAHDON ELE

Пропагандистский евфемизм для обозначения вывода войск или другого военного отступления. Так называемые «жесты доброй воли» оправдывали уход российских войск из приграничных областей Украины, представляя эти шаги как акт доброжелательности.

Пример употребления: После вывода войск из Черниговской области власти назвали этот шаг «***жестом доброй воли***», заявляя о заботе о мирных жителях.

Propagandistinen eufemismi, jolla tarkoitetaan joukkojen vetäytymistä tai muuta sotilaallista perääntymistä. “Hyvän tahdon eleiksi” kutsuttiin Venäjän vetäytymisiä Ukrainan alueilta, joita esitettiin rauhanomaisina ja humanitaarisina toimina.

Esimerkki: Kun joukot vedettiin pois Tšernihivin alueelta, viranomaiset kutsuivat sitä ***hyvän tahdon eleeksi***, vedoten siviilien turvallisuuteen.

ПЕРЕГРУППИРОВКА СИЛ (peregruppirórvka sil)

JOUKKOJEN UUDELLEENRYHMITTELY

Пропагандистский эвфемизм для обозначения отступления или перевода войск на новую линию обороны. Российские власти и СМИ применяют этот термин, чтобы представить отход войск как плановую тактическую меру.

Пример употребления: После неудачной атаки командование сообщило о «плановой ***перегруппировке сил***».

Eufemismi, jolla tarkoitetaan perääntymistä tai joukkojen siirtämistä uuteen puolustusasemaan. Venäjän viranomaiset ja media käyttävät termiä kuvaamaan sotilaallista tappiota tai vetäytymistä “suunnitelmallisena taktisena liikkeenä”.

Esimerkki: Epäonnistuneen hyökkäyksen jälkeen komento ilmoitti suunnitellusta ***“joukkojen uudelleenryhmittelystä”***.

ЗЕТ-ПАТРИОТЫ (zet-patrióty)

Z-PATRIOOTIT

Прозвище активных сторонников войны, которые рьяно используют символ «Z» в своих лозунгах и атрибутике. Это термин для людей, поддерживающих агрессию и идентифицирующих себя с военной кампанией.

Пример употребления: В Ростове состоялся митинг сторонников войны: участники раскрашивали машины буквой «Z», а ***зет-патриоты*** выкрикивали: «За Россию!».

Nimitys sodan aktiivisille kannattajille, jotka innokkaasti käyttävät Z-symbolia iskulauseissaan ja tunnuksissaan. Termi viittaa henkilöihin, jotka tukevat hyökkäyssotaa ja identifioivat itsensä vahvasti sotilasoperaation yhteyteen.

Esimerkki: Rostovissa pidettiin sodan kannattajien mielenosoitus: osallistujat maalasivat autoihin Z-kirjaimia, ja ***Z-patriotit*** huusivat: “Venäjän puolesta!”

Z-АКТИВИЗМ (zet-aktivízm)

Z-AKTIVISMI

Собирательное название публичных акций поддержки войны, сопровождающихся символикой «Z». Под этим термином понимают митинги, флешмобы, концерты и даже детские выступления, организованные в знак лояльности к спецоперации.

Пример употребления: В городе провели несколько концертных мероприятий с буквами Z на афишах — организаторы назвали это проявлением ***Z-активизма***.

Yleisnimitys sodan puolesta järjestetyille julkisille tapahtumille, joissa käytetään “Z”-symboliikkaa. Siihen kuuluu mielenosoituksia, konsertteja, flash-mobeja ja jopa lasten esityksiä, joilla ilmaistaan lojaalisuutta erikoisoperaatiolle.

Esimerkki: Kaupungissa järjestettiin useita konsertteja, joiden julisteet olivat koristeltu Z-kirjaimilla — järjestäjät kutsuivat tätä ***Z-aktivismiksi***.

ЧВК-ШНИК (tševeká-šnik)

YKSITYISEN PALKKA-ARMEIJAN SOTURI

Термин «ЧВК-шник» обозначает участника или бойца частной военной компании (ЧВК) — наёмника, действующего вне официальных вооружённых сил государства. В российском контексте слово чаще всего связано с ЧВК «Вагнер» — наиболее известной и влиятельной частной военной структурой, связанной с российским руководством. После начала войны против Украины термин «ЧВК-шник» стал частью публичного и медийного языка.

Пример употребления: После боёв под Бахмутом в сеть попало видео, где ***ЧВК-шники*** рассказывают о потерях и отсутствии снабжения.

Termi “palkka-armeijan soturi” tarkoittaa henkilöä, joka toimii yksityisessä sotilasyhtiössä — palkkasoturia, joka toimii valtion virallisten asevoimien ulkopuolella. Venäjän kielen lyhenne ЧВК (“tšastnaja vojennaja kompanija”) vastaa suomeksi ilmaisua yksityinen sotilasyhtiö tai palkka-armeija. Venäjän yhteydessä sana liitetään useimmiten Wagner-ryhmään, joka on tunnetuin ja vaikutusvaltaisin venäläinen yksityinen sotilasyhtiö, jolla on läheiset yhteydet maan johtoon. Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan alettua termistä “palkka-armeijan soturi” on tullut osa julkista ja mediassa käytettävää sanastoa.

Esimerkki: Bahmutin taistelujen jälkeen verkkoon ilmestyi video, jossa ***palkka-armeijan soturit*** kertovat tappioista ja huollon puutteesta.

САМОСТРЕЛ (samostrél)

ITSEÄÄN AMPUMINEN, ITSEÄÄN HAAVOITTAMINEN

Армейский сленг, обозначающий преднамеренное ранение себя для уклонения от службы или участия в боевых действиях. Обычно это означает, что солдат стреляет себе в ногу или руку.

Пример употребления: Командир предупредил: «за случаи ***самострела*** последует наказание» — чтобы никто не решился стрелять себе в ногу.

Sotilasslangin termi, joka tarkoittaa tahallista itseään haavoittamista palveluksen tai taistelun välttämiseksi. Tavallisesti kyse on siitä, että sotilas ampuu itseään jalkaan tai käteen.

Esimerkki: Komendantti varoitti, että ***itseään ampumisesta*** seuraa rangaistus — jottei kukaan uskaltaisi ampua itseään jalkaan.

ГРУЗ 200, ДВУХСОТЫЕ (gruz dvjésti — dvuhsótyje)

KUORMA 200, KAHDESSATASET

Военный жаргон для обозначения погибших солдат. «Двухсотые» — это сами погибшие военнослужащие, а «груз 200» — кодовое обозначение транспортировки тел погибших с места боевых действий. Термин используется в официальных документах и в обиходе, часто с мрачным или ироничным оттенком. После начала войны термин стал вновь часто употребим в СМИ и разговорах, но зародился он ещё во времена афганской войны. (Отметим также термин «груз 300» — для обозначения раненых.)

Пример употребления: После обстрела из зоны боевых действий начали вывозить «***груз 200***».

Sotilasslangia, jolla tarkoitetaan kaatuneita sotilaita. “Kahdessataset” viittaa itse kaatuneisiin, kun taas “kuorma 200” on koodinimi kaatuneiden ruumiiden

kuljettamiselle taistelualueelta. Termiä käytetään virallisissa asiakirjoissa ja puhekielessä, usein synkällä tai ironisella sävyllä. Sodan alettua termi on jälleen yleistynyt mediassa ja keskusteluissa, mutta se sai alkunsa jo Afganistanin sodan aikaan. (Mainittakoon myös termi “kuorma 300”, jota käytetään haavoittuneista.)

Esimerkki: Tulituksen jälkeen taistelualueelta alettiin evakuoida “***kuorma 200:aa***”.

ХЛОПОК (hlapók)

PAMAUS, LAUKAHDUS

В современной российской речи эвфемистическая замена слову «взрыв». Хотя по технике безопасности «хлопок» означает слабую детонацию без разрушений, российские чиновники и СМИ так называют реальные взрывы, чтобы избежать паники.

Пример употребления: Губернатор региона заявил, что сегодня утром прогремело три «***хлопка***» — но сработала система ПВО.

Eufemismi sanalle “räjähdys”. Alun perin hlopók tarkoittaa pientä paukahdusta ilman tuhoa, mutta Venäjän viranomaiset ja media käyttävät sanaa todellisista räjähdyksistä välttääkseen paniikki-reaktiota.

Esimerkki: Alueen kuvernööri kertoi, että aamulla kuului kolme “***laukahdusta***”, mutta vakuutti, että ilmapuolustus toimi normaalisti.

ЗАДЫМЛЕНИЕ (zadymlénije)

SAVUSTUS

Военный эвфемизм. В новостях часто сообщают о «задымлениях»: под этим обычно подразумевают крупный пожар из–за попадания снаряда. То есть «задымление» — это не просто дым, а пожарный очаг. Вместо слова «пожар» слово «задымление» используется, чтобы сглаживать последствия военных действий и не подрывать доверие населения государству.

Пример употребления: В результате прилёта на территорию нефтебазы произошло ***задымление***. Пострадавших нет, ведётся ликвидация последствий.

Sotilaallinen eufemismi. Uutisissa kerrotaan usein “savustuksista” — tällä tarkoitetaan yleensä suurta tulipaloa, joka on syntynyt ammuksen osumasta. Toisin sanoen “savustus” ei ole pelkkää savua, vaan tulipalon keskus. Tällaisella kielenkäytöllä pyritään pehmentämään sodan seurauksia, jottei kansalaisten luottamus valtioon heikkenisi.

Esimerkki: Ammuksen osuman seurauksena öljyvarastolla tapahtui ***savustus***. Henkilövahinkoja ei ole, ja seurausten korjaaminen on käynnissä.

СКЛАД С ГУМАНИТАРКОЙ (sklád s gumanitárkoi)

HUMANITAARISEN AVUSTUKSEN VARASTO

Ироничное выражение, появившееся после серии взрывов на российских складах боеприпасов. Люди замечали, что журналисты и власти называют склады с оружием «гуманитарными», поэтому обрушение боекомплекта иронично комментировали как обрушение «склада с гуманитаркой». Происхождение фразы связано с упоминаниями российских военных объектов в СМИ как «гуманитарной помощи» или «гуманитарных складов».

Пример употребления: После ночного взрыва под Белгородом местные жители сообщили о вспышках и грохоте — похоже, снова детонировал какой-то «***склад с гуманитаркой***».

Ironinen ilmaus, joka syntyi useiden räjähdysten jälkeen Venäjän ammusvarastoissa. Ihmiset huomasivat, että toimittajat ja viranomaiset kutsuivat asevarastoja “humanitaarisiksi”, joten ammusvaraston räjähdystä alettiin pilkallisesti kommentoida “humanitaarisen varaston” räjähdyksenä. Ilmauksen alkuperä liittyy siihen, että Venäjän sotilaskohteita on mediassa kuvailtu “humanitaariseksi avuksi” tai “humanitaarisiksi varastoiksi”.

Esimerkki: Belgorodin yöllisen räjähdyksen jälkeen paikalliset asukkaat kertoivat leimahduksista ja jyrinästä — näyttää siltä, että jokin “***humanitaarinen varasto***” räjähti jälleen.

ПОТЕРЬ НЕТ (patér njet)

TAPPIOITA EI OLE

Крылатое выражение, высмеивающее официальные сводки Минобороны РФ о ходе войны. Офицеры часто докладывают: «потерь нет» — скрывая реальные потери личного состава. Фраза стала мемом в интернете и сатирическим комментарием к заявлениям о ходе боевых действий.

Пример употребления: По данным Минобороны ***потерь нет***, — только почему-то весь батальон пропал с радаров.

Lentävä lause, joka pilkkaa Venäjän puolustusministeriön virallisia sotaraportteja. Upseerit ilmoittavat usein: “ei tappioita” — peittäen todelliset henkilöstömenetykset. Ilmauksesta on tullut internet-meemi ja satiirinen kommentti virallisiin lausuntoihin taistelujen kulusta.

Esimerkki: Puolustusministeriön mukaan ***tappioita ei ole***, — mutta jostain syystä koko pataljoona on kadonnut tutkista.

КАЛИБРОВАТЬ (kalibrovàt)

KALIBROIDA

Жаргонный глагол, придуманный пропагандистами и интернет–пользователями. Обозначает обстрел объектов калибровыми ракетами. Произошло от названия крылатой ракеты «Калибр»: «калибровать» стало означать «бомбить из ракеты “Калибр”».

Пример употребления: Российский репортёр в военном паблике пишет: «Вчера по Одессе мощно ***калибровали***, несколько “Калибров” попали по объектам».

Sotilasslangin verbi, joka tarkoittaa kohteiden pommittamista “Kalibr”-ohjuksilla. Sana tulee ohjuksen nimestä, ja “kalibroida” tarkoittaa kirjaimellisesti “ampua Kalibreilla”.

Esimerkki: Venäläinen sotilasraportoija kirjoitti: “Eilen ***kalibroitiin*** Odessaa — useita ‘Kalibreita’ osui kohteisiin.”

ГЕРАНИЗАЦИЯ (geranizátsija)

GERANISAATIO

Неологизм от названия иранского дрона–камикадзе Shahed-136, который в России называют «Герань-2». Термин придумали Telegram-каналы как обозначение массированных ударов такими беспилотниками. «Геранизация» буквально означает применение «Гераней» для атак по Украине.

Пример употребления: «Утром слышали сирены? Это нас пытались вчера ***геранизировать***» — разговаривали между собой жители атакованного города.

Uusi sana, joka tulee iranilaisen Shahed-136-droonin venäläisestä nimestä “Герань-2”(Geranj-2). Termi syntyi Telegram-kanavilla ja tarkoittaa laajoja iskuja näillä drooneilla. “Geranisaatio” merkitsee “Герань”-lennokkien käyttöä hyökkäyksissä Ukrainaa vastaan.

Esimerkki: “Kuulitteko aamulla sireenit? — Meitä yritettiin ***geranisoida*** eilen” — keskustelivat asukkaat viitaten useisiin droonihyökkäyksiin.

ДИВАННАЯ АРМИЯ (divánnaja ármija)

SOHVA-ARMEIJA, SOHVASOTILAAT

Саркастический термин, обозначающий людей, горячо поддерживающих войну в социальных сетях и блогах, но не желающих участвовать лично. Слово отсылает к «диванному активизму» — пассивной онлайн–поддержке.

Пример употребления: В интернете разгорелись бурные споры между противниками войны и поддерживающими войну: ***диванная армия*** России снова требует «идти до конца», сидя дома с телефоном в руках.

Sarkastinen termi, jolla tarkoitetaan ihmisiä, jotka tukevat sotaa äänekkäästi sosiaalisessa mediassa, mutta eivät itse osallistu siihen. Sana viittaa “sohva-aktivismiin” — passiiviseen verkossa tapahtuvaan tukeen.

Esimerkki: Internetissä syttyi kiivas keskustelu sotaa vastustavien ja sotaa tukevien välillä: Venäjän ***sohva-armeija*** vaatii jälleen “sotaa loppuun asti”, istuen kotona puhelin kädessä.

ЗАКРЕП (zakrép)

KIINNITYS

Сленговое сокращение от «закрепление» — закрепление территории или позиции. Означает удержание занятого района и организацию обороны на нём. Часто употребляется в военной хронике и в военных пабликах.

Пример употребления: «Наши ребята сделали ***закреп*** на окраине города — то есть закрепили плацдарм».

Zakrep — sotilasslangin lyhenne sanasta закрепление (zakreplenie — kiinnitys), joka tarkoittaa vallatun alueen tai aseman pitämistä ja puolustuksen järjestämistä. Käytetään usein sotaraporteissa ja sotilasblogeissa.

Esimerkki: “Meidän miehemme tekivät ***kiinnityksen*** kaupungin laidalla — eli varmistivat sillanpääaseman.”

СБРОС (sbrós)

PUDOTUS, ALASHEITTO

В военном контексте сброс — это сбрасывание боеприпасов или взрывчатки с беспилотного летательного аппарата (БПЛА/дрона). В российских СМИ термин используется нейтрально и технически, слово создаёт впечатление плановой и управляемой операции.

Пример употребления: В ходе наступления был произведён ***сброс*** бомб по позициям противника.

Sotilaskontekstissa pudotus tarkoittaa ammusten tai räjähteiden pudottamista miehittämättömästä ilma-aluksesta (droonista / UAV:sta). Venäjän valtiollisissa medioissa termiä käytetään neutraalisti ja teknisenä. Sana antaa vaikutelman suunnitellusta ja hallitusta operaatiosta.

Esimerkki: Hyökkäyksen aikana suoritettiin pommien ***pudotus*** vihollisen asemille.

ЛЕНТОЧКА (léntotška)

(RAJA)NAUHA

Разговорный термин в военной среде, обозначающий участок границы между Россией и Украиной. Выражение «за ленточкой» (или «за ленточку») означает переход с российской на украинскую территорию.

Пример употребления: «Парней вчера отправили за ***ленточку*** — связи с ними пока нет».

Puhekielinen sotilastermi, jolla tarkoitetaan Venäjän ja Ukrainan välistä rajavyöhykettä. Ilmaus “nauhan toiselle puolen” merkitsee rajan ylittämistä Ukrainan puolelle.

Esimerkki: “Pojat lähetettiin eilen ***nauhan toiselle puolen*** — yhteyttä heihin ei vielä ole.”

ПЕРЕДОК (peredók)

ETULINJA

Военный сленг, обозначающий передовую линию фронта, участок, где непосредственно ведутся боевые действия. Происходит от слов «передний» и «перед». В разговорной речи «передком» называют самую опасную зону позиций — место, где сталкиваются противоборствующие стороны и где бой идёт наиболее интенсивно.

Фраза широко употребляется среди военнослужащих и военных корреспондентов, нередко используется с оттенком жаргонизма и грубоватого реализма, подчёркивая опыт непосредственного участия в боях.

Пример употребления: «Снова артобстрел на ***передке***» — то есть на передовой линии фронта продолжаются обстрелы.

Sotilasslangissa “peredok” on lyhennetty muoto sanasta “etulinja” (venäjäksi peredovaja linija — передовая линия) tarkoittaa rintaman etummaista osaa, aluetta, jossa taistelut käydään suoraan. Sana juontuu venäjän sanoista “pered” (edessä) ja “perednij” (etummainen). Puhutussa kielessä “peredok” viittaa vaarallisimpaan rintamaosaan, paikkaan, jossa vastapuolten joukot ovat lähimmillään ja jossa taistelu on kiivainta. Ilmausta käytetään laajalti sotilaiden ja sotakirjeenvaihtajien keskuudessa, ja se kantaa usein arkisen ja karkeahkon sävyn, joka korostaa rintamakokemuksen todellisuutta.

Esimerkki: “Taistelut jatkuvat ***na peredke***” — eli etulinjassa.

НАШИ МАЛЬЧИКИ (náshi máltšiki)

MEIDÄN POJAT

Фраза «наши мальчики» употребляется сторонниками российской армии как выражение сочувствия, поддержки и эмоциональной сопричастности к военнослужащим России. Она используется для обозначения солдат как «своих» и «близких» людей, с которыми говорящий чувствует связь и общую идентичность. Такое обращение придаёт военным действиям бытовой, почти семейный оттенок, превращая абстрактную армию в образ «родных защитников».

В пропагандистском и медийном контексте выражение нередко выполняет эмоционально мобилизующую функцию, вызывая сочувствие, сочувственное оправдание или гордость за участников войны.

Фраза может звучать как в искреннем, так и в манипулятивном ключе: от искренней заботы о солдатах — до идеологического клише, призванного обелить агрессию и сместить внимание с политической ответственности на человеческое сострадание.

Оппозиционные комментаторы используют выражение в кавычках или с саркастическим интонационным акцентом, чтобы показать моральное противоречие между пропагандистским образом «мальчиков» и реальными действиями армии — убийствами, разрушениями и насилием.

Таким образом — в антивоенном дискурсе «наши мальчики» стало мемом и инструментом языковой иронии, разоблачающим манипулятивный характер официального сочувственного тона.

Пример употребления: «Каждого ***нашего мальчика*** мы оплакиваем», — сказала мать мобилизованного.

Ilmausta “meidän pojat” käytetään Venäjän armeijan kannattajien keskuudessa ilmaisemaan myötätuntoa, tukea ja emotionaalista yhteenkuuluvuutta Venäjän sotilaisiin. Sitä käytetään viittaamaan sotilaisiin “omina”, “läheisinä” ihmisinä, joihin puhuja tuntee yhteyttä ja samaistumista. Tällainen puhuttelutapa antaa sotatoimille arkisen, lähes perheellisen sävyn, muuttaen kuvan abstraktista armeijasta kuvaksi “rakkaista puolustajista”.

Propagandistisessa mediayhteydessä ilmaus toimii usein emotionaalisena mobilisointikeinona, tarkoituksena herättää myötätuntoa, hyväksyvää säälintuntoa tai ylpeyttä sodan osallistujia kohtaan.

Ilmaus voi esiintyä sekä vilpittömässä että manipuloivassa merkityksessä: vilpittömästä huolenpidosta aina ideologiseen kliseeseen, jonka tarkoituksena on valkaista aggressiota ja siirtää huomio poliittisesta vastuusta inhimilliseen sääliin.

Opposition edustajat käyttävät ilmausta usein lainausmerkeissä tai sarkastisessa sävyssä, korostaakseen moraalista ristiriitaa propagandistisien “poikien” ja armeijan todellisten tekojen — tappojen, tuhojen ja väkivallan — välillä.

Näin ollen sodanvastaisessa keskustelussa ilmaus “meidän pojat” on muuttunut meemiksi ja kielelliseksi ironiaksi, joka paljastaa Venäjän virallisen myötätuntoisen retoriikan manipuloivan luonteen.

Esimerkki: “Jokaista ***meidän poikaa*** me suremme”, sanoi mobilisoidun äiti.

ГРЯЗНАЯ БОМБА (grjáznaja bómba)

LIKAINEN POMMI

Термин «грязная бомба» обозначает радиологическое устройство, в котором обычный взрывчатый заряд используется для распыления радиоактивных веществ. Цель такого оружия — не массовое уничтожение, а создание паники, дестабилизация и загрязнение территории.

В российском официальном и медийном дискурсе фраза «грязная бомба» приобрела пропагандистское значение. С начала полномасштабной войны против Украины российские власти и государственные СМИ регулярно заявляли о якобы готовящейся «грязной бомбе» со стороны Украины. Эти заявления не подкреплялись доказательствами и рассматривались как элемент информационно-психологической операции, направленной на запугивание населения и оправдание собственных действий.

Таким образом, выражение «грязная бомба» в российском пропагандистском контексте функционирует как риторический образ угрозы, призванный вызвать страх, демонизировать противника и укрепить ощущение внешней опасности.

Пример употребления: После сообщений о взрыве в промышленной зоне в сети сразу появились слухи о «***грязной бомбе***», хотя позже выяснилось, что это был обычный пожар на складе удобрений.

Käsite “likainen pommi” tarkoittaa räjähdettä, jossa tavallista räjähdeainetta käytetään radioaktiivisen materiaalin levittämiseen. Tarkoituksena ei ole massiivinen tuho, vaan alueen saastuttaminen, paniikin aiheuttaminen ja yhteiskunnan horjuttaminen.

Venäjän virallisissa puheissa ja mediapuheessa termi “likainen pommi” on saanut propagandistisen merkityksen. Venäjän viranomaiset ja valtiolliset mediat ovat Ukrainan sodan aikana toistuvasti väittäneet, että Ukraina valmistelisi tai voisi käyttää “likaista pommia”. Väitteille ei ole esitetty todisteita, ja niitä on pidetty osana informatiivista ja psykologista vaikuttamista, jonka tavoitteena on pelotella kansalaisia ja oikeuttaa omia toimia.

Näin ollen ilmausta “likainen pommi” käytetään uhkakuvan ja pelon rakentamisen välineenä, joka demonisoi vastustajan ja vahvistaa käsitystä Venäjästä ulkoisen uhan kohteena.

Esimerkki: Teollisuusalueella tapahtuneen räjähdyksen jälkeen verkossa alkoi heti levitä huhuja “***likaisesta pommista***”, vaikka myöhemmin selvisi, että kyseessä oli tavallinen palo lannoitevarastossa.

«ГДЕ ВЫ БЫЛИ ВОСЕМЬ ЛЕТ?» (gde vy býli vósem let)

MISSÄ OLITTE 8 VUOTTA?

Клише российской пропаганды, появившееся после начала полномасштабного вторжения в Украину в 2022 году.

Вопрос «Где вы были восемь лет?»/«Почему вы восемь лет молчали?» адресуют критикам войны, подразумевая обвинение их в безразличии к событиям, происходившим в Донецкой и Луганской областях Украины с 2014 года.

По смыслу эта фраза используется для оправдания российской агрессии и перекладывания ответственности на противников войны, якобы «не замечавших страданий мирных жителей Донбасса» ранее.

Со временем выражение стало интернет-мемом и перекочевало из пропагандистских и провоенных дискуссий в оппозиционные круги, где используется в иронично-саркастичном тоне.

Пример употребления: «***Где вы были восемь лет назад***, когда Донбасс бомбили?» — требует ответить тролль под постом с критикой войны.

Venäläisen propagandan klisee, joka syntyi Venäjän täysimittaisen hyökkäyksen Ukrainaan alkaessa vuonna 2022.

Kysymykset “Missä te olitte kahdeksan vuotta?” / “Miksi te olitte hiljaa kahdeksan vuotta?” osoitetaan sodan kriitikoille — vihjaten syytökseen heidän välinpitämättömyydestään vuodesta 2014 jatkuneita Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueiden tapahtumia kohtaan.

Tarkoitukseltaan ilmausta käytetään Venäjän hyökkäyksen oikeuttamiseen ja vastuun siirtämiseen sodan vastustajille, joita väitetään aiemmin “olleen huomaamatta Donbassin siviilien kärsimyksiä”.

Ajan myötä ilmauksesta on tullut internet-meemi, joka on siirtynyt propagandistisista ja sotaa tukevista keskusteluista myös opposition piireihin, joissa sitä käytetään ironisessa ja sarkastisessa sävyssä.

Esimerkki: “***Missä te olette olleet kahdeksan vuotta*** sinä aikana, kun pommitettiin Donbassin alueita?” — kysyy trolli postauksessa, jossa kritisoidaan sotaa.

«А ЧТО СЛУЧИЛОСЬ?» (a što slutšílos)

“MITÄ TAPAHTUI?”

Уже ставшая крылатой фраза «А что случилось?» используется как саркастическая или ироническая реакция на сообщения о событиях, прямо или косвенно связанных с началом войны в Украине.

Происхождение фразы связано с началом войны и с россиянами, не следившими за политикой и происходящим в стране и в мире. Часто в социальных сетях можно было встретить сообщения следующего рода:

«Пыталась купить билеты на поезд Аллегро из Санкт-Петербурга до Хельсинки и узнала, что он больше не ходит. Почему? А что случилось?»

Волна иронической реакции на людей, находящихся в подобной «внутренней эмиграции», превратила фразу «А что случилось?» в мем, символизирующий отстранённость по отношению к очевидным изменениям в жизни и политической реальности.

Намеренно фраза цитируется в целях выразить иронию, сарказм и глумление над такой недалекостью людей.

Пример употребления: Прочитала новость в интернете о том, что очередной бренд уходит из России. Столько возмущенных набралось в комментариях, так и захотелось поязвить и им написать «***А что случилось?***»

Jo lentäväksi lauseeksi muodostunutta sanontaa “Mitä tapahtui?” (А что случилось?) käytetään sarkastisena tai ironisena reaktiona uutisiin ja viesteihin, jotka liittyvät suoraan tai epäsuorasti Ukrainan sodan alkuun.

Ilmauksen alkuperä liittyy sodan alkuun ja venäläisiin, jotka eivät seuranneet politiikkaa tai maan ja maailman tapahtumia.

Sosiaalisessa mediassa saattoi usein nähdä tällaisia viestejä:

“Yritin ostaa lipun Allegro-junalle Pietarista Helsinkiin ja sain tietää, ettei juna enää kulje. Miksi? Mitä tapahtui? ”

Ironinen reaktio tällaisiin “sisäisessä emigratiossa” oleviin ihmisiin muutti lauseen “Mitä tapahtui?” meemiksi, joka symboloi välinpitämättömyyttä ja etäisyyttä ilmeisiin yhteiskunnallisiin ja poliittisiin muutoksiin.

Tarkoituksella lausetta käytetään ilmaisemaan ironiaa, sarkasmia ja pilkkaa tällaista ihmisten ajattelemattomuutta kohtaan.

Esimerkki: Luin netistä uutisen siitä, että jälleen taas joku brändi lähtee Venäjältä. Kommenttiosio oli täynnä närkästyneitä ihmisiä — teki mieli olla sarkastinen ja kirjoittaa heille: “***Mitä tapahtui***?”

«НЕ ВСЁ ТАК ОДНОЗНАЧНО» (ne vsjo tak odnoznátšno)

“KAIKKI EI OLE NIIN YKSISELITTEISTÄ”

Выражение «Не всё так однозначно» используется как универсальное оправдание или способ избежать ясной позиции в ситуациях, имеющих очевидную моральную оценку (например, в контексте агрессии России против Украины или обсуждения военных преступлений).

Первоначально выражение функционировало как риторический штамп в речах телеведущих, чиновников и «нейтральных» комментаторов, стремившихся смягчить оценку происходящего и представить события как сложные и неоднозначные.

Позднее фраза приобрела ироническое звучание и стала интернет-мемом — символом уклончивости, моральной неопределённости и нежелания называть вещи своими именами.

Пример употребления: «Да, война — это плохо, но ***не всё так однозначно***, ведь НАТО нас спровоцировало».

Ilmaus “Kaikki ei ole niin yksiselitteistä” toimii yleisenä puolusteluna tai keinona välttää selkeän kannan ottamisen tilanteissa, joilla on ilmeinen ja yksiselitteinen moraalinen arvio (esimerkiksi Venäjän hyökkäyksen Ukrainaan tai sotarikosten yhteydessä).

Alun perin tämä ilmaus toimi retorisena fraasina televisiojuontajien, virkamiesten ja “neutraaleiksi” itseään kutsuvien kommentaattorien puheissa, jotka pyrkivät pehmentämään tapahtumien arviointia ja esittämään ne monimutkaisina ja epäselvinä.

Myöhemmin fraasista tuli ironinen ja siitä kehittyi internet-meemi — epäröinnin, moraalisen epävarmuuden ja haluttomuuden puhua asioista niiden oikeilla nimillä — symboli.

Esimerkki: “Kyllä, sota on paha asia, mutta ***kaikki ei ole niin yksiselitteistä***, NATO kuitenkin provosoi meitä.”

ЦЕНТР ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ (tséntr prinjátija reshénii)

PÄÄTÖSTENTEKOKESKUS

Центр принятия решений — эвфемистическое выражение, используемое в официальной российской военной и политической риторике для обозначения объектов, по которым планируется или осуществляется нанесение ударов.

Буквально термин означает место, где находится руководство противника и где принимаются ключевые стратегические решения. В реальном употреблении его значение нередко оказывается намеренно неопределённым: под «центрами принятия решений» могут подразумеваться как военные штабы, так и административные здания или объекты гражданской инфраструктуры.

Основная функция выражения — смягчение восприятия насилия и создание впечатления оправданности военных действий.

Пример употребления: «Если по территории России будут нанесены удары, мы нанесём ответный удар по ***центрам принятия решений***, где бы они ни находились», — заявил военачальник .

Päätöksentekokeskus on eufemistinen ilmaus, jota käytetään Venäjän virallisessa sotilaallisessa ja poliittisessa retoriikassa tarkoittamaan kohteita, joihin aiotaan tai voidaan kohdistaa iskuja.

Kirjaimellisesti termi tarkoittaa paikkaa, jossa vastapuolen johto sijaitsee ja jossa tehdään strategisia päätöksiä. Käytännössä sen merkitys on usein tarkoituksellisesti epämääräinen: päätöksentekokeskuksiksi voidaan kutsua sekä sotilasesikuntia että hallintorakennuksia tai siviili-infrastruktuurin kohteita.

Ilmaisun pääasiallinen tehtävä on lieventää väkivallan vaikutelmaa ja luoda vaikutelma sotatoimien oikeutuksesta.

Esimerkki: “Jos Venäjän alueelle kohdistetaan iskuja, me iskemme vastauksena ***päätöksentekokeskuksiin***, missä ne sitten sijaitsevatkin,” — julisti sotapäällikkö.

БЛОКИРОВКА: язык интернета

Sensuuri: internetin kieli

В этом разделе словаря мы разбираем язык, через который проявляются современная российская цензура, государственные нарративы и пропаганда, система блокировок и контроля, эволюция СМИ и утрата независимости, механизмы дезинформации и организованный троллинг.

Tässä sanakirjan osassa tarkastelemme kieltä, jonka kautta ilmenevät nykyinen venäläinen sensuuri, valtiolliset narratiivit ja propaganda, estojen ja valvonnan järjestelmä, median kehitys ja riippumattomuuden katoaminen sekä disinformaation mekanismit ja organisoitu trollaus.

ОФИЦИАЛЬНАЯ ПОВЕСТКА (ofitsiálnaja povéstka)

VIRALLINEN AGENDA

Термин «официальная повестка» обозначает ту информацию и тематику, которая поддерживается и продвигается властями на официальном уровне. Она формирует желаемую картину мира, отражающую интересы государства и скрывающую неудобные факты. В российских СМИ «официальная повестка» задаёт рамки допустимого и вытесняет альтернативные точки зрения, создавая иллюзию единодушия и стабильности.

Пример употребления: Все каналы повторяют одну и ту же фразу — явно это часть ***официальной повестки***, придуманной в Москве.

Termi “virallinen agenda” tarkoittaa sellaista tietoa ja aiheita, joita viranomaiset tukevat ja edistävät virallisella tasolla. Se muokkaa halutunlaista maailmankuvaa, joka heijastaa valtion etuja ja peittää epämiellyttäviä tosiasioita. Venäläisissä medioissa virallinen agenda määrittää sallitun keskustelun rajat ja syrjäyttää vaihtoehtoiset näkemykset, luoden vaikutelman yksimielisyydestä ja vakaudesta.

Esimerkki: Kaikki kanavat toistavat samaa lausetta — selvästi tämä on osa ***virallista agendaa***, jonka Moskova on laatinut.

ГОСНАРРАТИВ (gosnarratív)

VALTION NARRATIIVI

«Госнарратив» (от «государственный нарратив») — устойчивая формулировка, обозначающая официальную версию событий, продвигаемую российскими властями. Это своего рода «государственный рассказ», включающий интерпретации, аргументы и факты, выгодные действующему режиму. Термин широко используется в журналистике и аналитике, особенно после 2022 года, когда в российских СМИ стало появляться множество однотипных материалов, отражающих единый официальный или пропагандистский взгляд на события.

Пример употребления: После начала войны власти активно формируют ***госнарратив***, в котором Россия представляется «жертвой западной агрессии», а любые внутренние протесты — результатом «вражеского влияния».

“Valtion narratiivi” (venäjäksi gosnarrativ, lyhenne sanoista gosudarstvennyi narrativ) on vakiintunut ilmaus, joka tarkoittaa virallista tapahtumankulkua tai tulkintaa, jota Venäjän viranomaiset edistävät. Se on eräänlainen “valtiollinen kertomus”, joka sisältää tulkintoja, argumentteja ja faktoja, jotka palvelevat vallassa olevan hallinnon etuja. Termiä käytetään laajalti journalismissa ja analyyseissä, erityisesti vuoden 2022 jälkeen, kun Venäjän mediassa alkoi ilmestyä runsaasti samankaltaisia julkaisuja, jotka heijastavat yhtenäistä virallista tai propagandistista näkökulmaa tapahtumiin.

Esimerkki: Sodan alkamisen jälkeen viranomaiset alkoivat aktiivisesti rakentaa ***valtion narratiivia***, jossa Venäjä esitetään “lännen aggressioiden uhrina” ja kaikki sisäiset protestit nähdään “vihamielisen vaikutuksen” seurauksena.

ФЕЙКОВАЯ ПОВЕСТКА (féikovaja povéstka)

FEIKKIAGENDA

Жаргонное выражение, используемое для дискредитации новостей или тем, неугодных властям. Как правило, термин применяют государственные СМИ и пропагандисты, называя так любую критику правительства, сообщения о коррупции, неудачах на фронте или общественном недовольстве. Фраза служит инструментом манипуляции: приравнивает неудобные факты к «фейкам», тем самым снимая с власти ответственность за их обсуждение. После 2022 года выражение стало особенно распространено в официальных и окологосударственных медиаресурсах.

Пример употребления: Государственные телеканалы назвали расследование о роскошных виллах чиновников ***«фейковой повесткой»***, придуманной для подрыва доверия к власти.

Puhekielinen ja propagandistinen termi, jota käytetään epätoivottujen uutisten tai aiheiden mitätöimiseen. Yleensä viranomaismyönteiset mediat ja kommentaattorit käyttävät sitä leimatakseen hallitusta kritisoivat uutiset, raportit korruptiosta, sotilaallisista tappioista tai yhteiskunnallisesta tyytymättömyydestä. Ilmaus toimii manipulointivälineenä: se rinnastaa epämiellyttävät tosiasiat “feikkeihin” ja vapauttaa vallanpitäjät vastuusta niiden käsittelyssä. Vuoden 2022 jälkeen termi on yleistynyt erityisesti venäläisissä valtiollisissa ja valtiota tukevissa medioissa.

Esimerkki: Valtiolliset televisiokanavat kutsuivat virkamiesten ylellisistä huviloista kertovaa tutkintaa “***feikkiagendaksi***”, joka heidän mukaansa on keksitty heikentämään luottamusta hallintoon.

ИНФОРМАЦИОННАЯ СПЕЦОПЕРАЦИЯ (informatsiónnaja spetsoperátsija)

INFORMAATIOERIKOISOPERAATIO

Термин, обозначающий комплексную пропагандистскую кампанию, проводимую властями с целью манипулировать общественным мнением. Слово «спецоперация» подчеркивает целенаправленный и координированный характер таких действий, и также отсылает к термину «специальная военная операция».

Обычно речь идет о распространении в СМИ и интернете односторонней или искажённой информации — часто с помощью сетей ботов, троллей или подконтрольных медиа — для формирования выгодного восприятия событий и дискредитации альтернативных источников.

Пример употребления: По мнению оппозиции прошлогодние выборы превратились в ***информационную спецоперацию*** — чиновники контролировали новости и дискредитировали оппонентов.

Tarkoittaa laajaa propagandakampanjaa, jota viranomaiset toteuttavat manipuloidakseen yleistä mielipidettä. Sana “erikoisoperaatio” korostaa toiminnan tarkoituksellisuutta ja koordinoitua luonnetta, sekä viittaa suoraan käsitteeseen “sotilaallinen erikoisoperaatio”. Yleensä kyse on yksipuolisen tai vääristyneen tiedon levittämisestä mediassa ja verkossa — usein bottien, trollien tai hallintoa tukevien medioiden kautta — tavoitteena luoda vallalle edullinen käsitys tapahtumista ja heikentää vaihtoehtoisten lähteiden uskottavuutta.

Esimerkki: Opposition mukaan viimevuotiset vaalit muuttuivat ***informaatioerikoisoperaatioksi*** — viranomaiset kontrolloivat uutisia ja mustamaalasivat vastustajat.

РАБОТА ПО МЕТОДИЧКЕ (rabóta po metodítške)

TOIMINTA METODÍTŠKAN (ELI OHJEIDEN) MUKAAN

Выражение, означающее «действовать по инструкции» или «следовать заранее заданному сценарию». Происходит от слова «методичка» — методического пособия или инструкции. В медийном контексте так говорят о журналистах, политиках или пропагандистах, которые повторяют одни и те же заранее заготовленные тезисы. Фраза подразумевает действие «по указке сверху», когда разные люди используют одинаковые формулировки и аргументы. Выражение часто употребляется критиками властей, указывающими на отсутствие свободы слова и централизованное управление информацией.

Пример употребления: Все ведущие новостных выпусков зачитали одну и ту же статистику — явно ***работа по методичке***, подготовленной чиновниками.

Ilmaus tarkoittaa toimimista ennalta määrättyjen ohjeiden tai käsikirjoituksen mukaan. Sana “metoditška” viittaa metodiseen oppaaseen tai viralliseen ohjeistukseen. Mediayhteydessä ilmausta käytetään toimittajista, poliitikoista tai propagandisteista, jotka toistavat samoja valmiiksi laadittuja väitteitä. Ilmaus viittaa siihen, että toiminta tapahtuu “ylhäältä annetun käskyn” mukaan, kun eri henkilöt käyttävät avian samoja sanamuotoja ja perusteluja. Kritiikin yhteydessä se kuvastaa sananvapauden puutetta ja keskitettyä tiedonhallintaa.

Esimerkki: Kaikki uutisankkurit lukivat saman tilaston — tämä on selvästi ***toimintaa metodítškan mukaan***, jonka virkamiehet valmistelivat.

ЗАПРЕЩЁНКА (zapreštšénka)

KIELLETTY KAMA

Сленговое название искусства и контента, официально запрещённого к распространению в России. Термин произошёл от слова «запрещённый». В 2020-х годах так стали называть заблокированные сайты, социальные сети и СМИ (например, YouTube, Facebook, Instagram, западные новостные ресурсы), а также музыку, фильмы и книги, признанные «экстремистскими» или «нежелательными». Слово употребляется в разговорной речи с оттенком иронии или досады — для обозначения искусства, информации, ресурсов и пабликов, которые власти закрыли, запретили или ограничили.

Пример употребления: «Мне вчера друг посоветовал рабочий VPN, чтобы я мог продолжать смотреть и читать ***запрещёнку***».

Slangisana taiteelle ja sisällölle, jonka levittäminen on virallisesti kielletty Venäjällä. Termi on johdettu sanasta “kielletty” (venäjäksi “zapreštsjonnyi”). 2020-luvulla sillä alettiin tarkoittaa estettyjä verkkosivustoja, sosiaalisen median alustoja ja

tiedotusvälineitä (kuten YouTube, Facebook, Instagram, länsimaiset uutissivustot) sekä musiikkia, elokuvia ja kirjoja, jotka on julistettu “ekstremistisiksi” tai “ei-toivotuiksi”. Sanaa käytetään puhekielessä usein ironisesti tai harmittelevassa sävyssä, kun viitataan taiteeseen, tietoihin, sivustoihin ja julkaisuihin, jotka viranomaiset ovat sulkeneet, kieltäneet tai rajoittaneet.

Esimerkki: “Eilen yksi kaverini suositteli minulle toimivan VPN:än, jotta voisin jatkaa ***kielletyn kaman*** katsomista ja lukemista.”

СУВЕРЕННЫЙ РУНЕТ (suverénnyi runét)

SUVEREENI RUNETTI

Концепция «национального автономного интернета России», продвигаемая властями с середины 2010-х годов. Предполагает техническую возможность изоляции российского сегмента от глобальной сети и его централизованное управление государством: национальная система DNS, обязательная маршрутизация через определённые точки обмена трафиком, использование DPI и меры по обеспечению устойчивости критической инфраструктуры. Позиционируется как инструмент информационной безопасности и «устойчивой работы» связи в условиях внешних угроз. Термин получил широкое распространение после принятия в 2019 году так называемого закона о «суверенном интернете» (ФЗ № 90-ФЗ; вступил в силу 1 ноября 2019 года), а затем — на фоне санкций и киберинцидентов после 2022 года.

Пример употребления: Представитель Минкомсвязи снова пообещал довести «***суверенный Рунет***» до ума — чтобы при необходимости граница с глобальным интернетом могла быть перекрыта.

Käsite, joka tarkoittaa Venäjän “itsenäistä kansallista internetiä”, jota viranomaiset alkoivat edistää 2010-luvun puolivälissä. Sen tavoitteena on luoda tekninen mahdollisuus erottaa Venäjän verkkosegmentti globaalista internetistä ja pitää sen toiminta valtion hallinnassa. Tämä tarkoittaa muun muassa kansallisen DNS-järjestelmän käyttöönottoa, tietoliikenteen ohjaamista valtion määräysten mukaisesti, liikenteen valvontaa (DPI-teknologia) ja kriittisen infrastruktuurin suojaamista. Hanketta perustellaan “informaatioturvalla” ja tarpeella varmistaa viestintäverkkojen “toimintavarmuus” ulkoisten uhkien aikana. Termi yleistyi vuonna 2019 niin sanotun “suvereenia internettiä” koskevan lain (liittovaltion laki nro 90-FZ, voimaan 1. marraskuuta 2019) myötä ja nousi uudelleen esiin vuoden 2022 jälkeen pakotteiden ja kyberkonfliktien taustalla.

Esimerkki: Viestintäministeriön edustaja lupasi taas saattaa “***suvereenin Runetin***” valmiiksi — jotta yhteys maailmanlaajuiseen verkkoon voidaan sulkea tarvittaessa.

ЦИФРОВОЙ КОНЦЛАГЕРЬ (tsifrovói kontsláger)

DIGITAALINEN KESKITYSLEIRI

Гротескное и метафорическое выражение, обозначающее крайний сценарий тотального государственного контроля над интернетом и личными данными граждан. Слово «концлагерь» усиливает эмоциональное восприятие и подчеркивает атмосферу несвободы: подразумевается ситуация, когда всё цифровое пространство превращается в зону постоянного наблюдения и изоляции — «виртуальную тюрьму». Термин появился и закрепился в общественных и оппозиционных дискуссиях особенно после 2022 года, на фоне ужесточения интернет-законов, блокировок и систем тотального мониторинга.

Не является официальным, но широко используется критиками российских властей для описания мер вроде обязательной идентификации пользователей, слежки за коммуникациями и цензуры в сети.

Пример употребления: Эксперты предупреждают, что введение паспортной регистрации может превратить страну в ***цифровой концлагерь***, где каждое действие в интернете фиксируется государством.

Groteski ja metaforinen ilmaus, joka kuvaa äärimmäistä tilannetta, jossa valtio hallitsee täysin internettiä\ ja kansalaisten henkilötietoja. Sana “keskitysleiri” korostaa ilmaisun ahdistavaa ja vapautta riistävää luonnetta: se viittaa tilanteeseen, jossa koko digitaalinen tila muuttuu jatkuvan valvonnan ja eristämisen alueeksi — eräänlaiseksi “virtuaaliseksi vankilaksi”. Termi nousi esiin yhteiskunnallisissa ja opposition keskusteluissa erityisesti vuoden 2022 jälkeen, kun Venäjän verkkoa alettiin rajoittaa ja valvoa yhä tiukemmin.

Kyse ei ole virallisesta käsitteestä, mutta sitä käytetään laajalti kriittisessä puheessa kuvaamaan toimia, kuten pakollista käyttäjien tunnistamista, viestinnän seurantaa ja internetin sensuuria.

Esimerkki: Asiantuntijat varoittavat, että pakollinen tunnustautuminen voi muuttaa maan ***digitaaliseksi keskitysleiriksi***, jossa valtio kirjaa jokaisen liikkeen internetissä.

VPN-КОЧЕВНИКИ (vi-pi-en kotševniki)

VPN-NOMADIT

Фольклорное и ироничное выражение, обозначающее пользователей, вынужденных постоянно менять VPN-сервисы, чтобы обходить интернет-блокировки. VPN-кочевник — это человек, который «кочует» от одного VPN к другому, когда доступ к сервисам поочерёдно блокируется, замедляется или становится платным. Термин стал популярным после масштабных ограничений доступа к сайтам и социальным сетям в России, особенно после 2022 года, и символизирует бытовую изобретательность и цифровое сопротивление цензуре.

Пример употребления: После очередных блокировок россияне снова превратились в ***VPN-кочевников*** — переходят с одного сервиса на другой, пытаясь найти тот, что ещё работает.

Kansanomainen ja ironinen ilmaus, joka kuvaa käyttäjiä, joiden on jatkuvasti vaihdettava VPN-palveluita kiertääkseen internetin estoja. VPN-nomadi on henkilö, joka “vaeltaa” VPN-palvelusta toiseen, kun yhteydet estetään, hidastetaan tai niistä tulee maksullisia. Termi yleistyi laajojen verkkosivustojen ja sosiaalisen median rajoitusten jälkeen Venäjällä, erityisesti vuoden 2022 jälkeen. Se symboloi tavallisten käyttäjien kekseliäisyyttä ja digitaalista vastarintaa sensuuria vastaan.

Esimerkki: Venäläiset ovat jälleen muuttuneet ***VPN-nomadeiksi*** — he vaihtavat palvelusta toiseen etsiessään sellaista, joka vielä toimii estojen keskellä.

МЕДИА В ИЗГНАНИИ (média v izgnánii)

KARKOITUKSESSA OLEVA MEDIA

Собирательный термин для независимых российских СМИ и журналистов, которые были вынуждены покинуть страну из–за преследований или запретов и продолжают работать за рубежом. Термин вошёл в обиход после ужесточения законодательства (особенно 2022 года), когда многие издания и каналы (например «Медуза», «Эхо Москвы», «Дождь» и Radio Svoboda) официально были признаны «нежелательными» или «иностранными агентами».

Пример употребления: Миллионы россиян по-прежнему читают новости от ***медиа в изгнании***, чтобы узнать правду о ситуации в Украине.

Yleisnimitys riippumattomille venäläismedioille ja toimittajille, jotka joutuivat lähtemään maasta vainojen tai kieltojen takia ja jatkavat työtään ulkomailla. Termi vakiintui lainsäädännön kiristyessä (erityisesti vuoden 2022 jälkeen), jolloin monet toimitukset ja kanavat (esim. “Meduza”, “Eho Moskvy”, “Dožd” ja Radio Svoboda) julistettiin “ei-toivotuiksi” tai “ulkomaisiksi agenteiksi”.

Esimerkki: Miljoonat venäläiset lukevat yhä ***karkoituksessa olevaa mediaa***, saadakseen totuudenmukaisen kuvan Ukrainan tilanteesta.

САМОЦЕНЗУРА (samo-tsenzúra)

ITSESENSUURI

Добровольное ограничение собственных высказываний или публикаций ради собственной безопасности. Феномен проявляется, когда журналисты, блогеры или обычные граждане самостоятельно воздерживаются от откровенного мнения, опасаясь штрафов, арестов или давления — особенно после принятия законов о «фейках» и «дезинформации». Самоцензура распространена как в СМИ, так и в социальных сетях: люди удаляют критические публикации или смягчают формулировки, чтобы избежать проблем.

Пример употребления: «После недавних арестов я стал чаще замечать, как люди прибегают к ***самоцензуре***».

Tarkoittaa oman ilmaisun tai julkaisujen vapaaehtoista rajoittamista oman turvallisuuden vuoksi. Ilmiö esiintyy, kun toimittajat, bloggaajat tai tavalliset kansalaiset pidättäytyvät itsenäisesti avoimista mielipiteistään peläten sakkoja, pidätyksiä tai painostusta — erityisesti ”valheiden ja disinformaation” lakeihin liittyen. Itsesensuuria esiintyy sekä virallisessa mediassa että sosiaalisessa mediassa: ihmiset poistavat kriittisiä julkaisuja tai pehmentävät ilmaisujaan välttääkseen ongelmia.

Esimerkki: “Viimeaikaisten pidätysten jälkeen aloin useammin huomaamaan kuinka ihmiset turvautuvat ***itsesensuuriin***.”

ЗАЧИСТКА ИНФОРМАЦИОННОГО ПОЛЯ (zatšístka informatsiónnogo pólja)

INFORMAATIOKENTÄN PUHDISTUS

Метафора, обозначающая систематическое закрытие или подавление независимых СМИ. Фраза пришла из военной лексики — «очистка территории от врага» — и была перенесена на сферу информационной политики. Термин используется для описания действий властей, направленных на удаление нежелательных голосов из информационного пространства: блокировки сайтов, уголовные дела против журналистов, давление на редакции. Словосочетание часто встречается в оппозиционных и международных публикациях, критикующих политику Кремля.

Пример употребления: За два года власти России провели тщательную ***зачистку информационного поля*** — в России почти не осталось свободных СМИ.

Metafora, joka tarkoittaa riippumattomien medioiden järjestelmällistä sulkemista tai tukahduttamista. Sana on peräisin sotilasterminologiasta — “alueen puhdistus vihollisesta” — ja siirretty informaatiopolitiikan kontekstiin. Termiä käytetään kuvaamaan viranomaisten toimia, jotka tähtäävät ei-toivottujen äänten poistamiseen tiedotusvälineistä ja sosiaalisesta mediasta: verkkosivustojen estoja, rikosjuttuja journalisteja vastaan ja painostusta toimituksiin. Ilmausta esiintyy usein oppositio- ja kansainvälisissä julkaisuissa, jotka kritisoivat Kremlin politiikkaa.

Esimerkki: Kahden vuoden aikana Venäjän viranomaiset ovat suorittaneet perusteellisen ***informaatiokentän puhdistuksen*** — maassa ei juuri ole jäljellä vapaita medioita.

МЕДИАГЕТТО (média-getto)

MEDIAGETTO

Метафора, обозначающая ситуацию, когда альтернативная и независимая информация становится практически недоступной для широкой аудитории, а свободные СМИ оказываются «в изгнании» или на периферии информационного пространства. Слово «гетто» здесь используется в значении изоляции: отечественные журналисты и каналы с иной точкой зрения вынуждены публиковаться за рубежом или в небольших нишах. Термин стал актуален с 2022–2023 годов, когда большинство российских СМИ либо стали подконтрольными государству, либо были закрыты. В ответ на это многие независимые журналисты и медиа-эксперты начали публиковать свои материалы за рубежом или на платформах, не подвергающихся цензуре. Например, издание «Медиазона» после блокировки в России продолжило свою деятельность за пределами страны, а также на платформах, таких как Telegram, предоставляя альтернативную информацию о событиях в России и Украине.

Пример употребления: Простые пользователи в России, не скачавшие VPN, как будто живут в ***медиагетто*** — они видят только государственные новости и не знают об альтернативных источниках.

Metafora, joka kuvaa tilannetta, jossa vaihtoehtoinen ja riippumaton tieto on käytännössä laajan yleisön ulottumattomissa, ja vapaat mediat ovat “maanpakolaisuudessa” tai informaatiotilanteen periferiassa. Sana “getto” viittaa eristäytymiseen: kotimaiset journalistit ja kanavat, joilla on eri näkökulma, joutuvat julkaisemaan sisältönsä ulkomailla tai pienillä mediakanavilla. Termi nousi merkittäväksi vuosina 2022–2023, kun suurin osa Venäjän medioista tuli valtion kontrolloimiksi tai suljettiin. Vastauksena monet riippumattomat journalistit ja media-asiantuntijat

alkoivat julkaista sisältöään ulkomailla tai alustoilla, joita ei sensuroida. Esimerkiksi “Mediazona” jatkoi toimintaansa maan ulkopuolella sekä alustoilla, kuten Telegramissa, tarjoten vaihtoehtoista tietoa Venäjän ja Ukrainan tapahtumista.

Esimerkki: Tavalliset käyttäjät Venäjällä, jotka eivät ole asentaneet VPN:ää, elävät kuin ***mediagettossa*** — he näkevät vain valtion uutiset eivätkä tiedä vaihtoehtoisista lähteistä.

ФАБРИКА ТРОЛЛЕЙ (fábrika tróllei)

TROLLITEHDAS

Нарицательное название организованной группы интернет-троллей, работающих на распространение пропаганды и дезинформации. Происходит от англ. troll factory и стало широко известно в середине 2010-х годов — в эпоху активных интернет-манипуляций. Так называют офисы или онлайн-команды, где люди (часто за зарплату) массово публикуют прокремлёвские комментарии, новости и ответы от имени «обычных пользователей».

Наиболее известным примером «фабрики троллей» стало Агентство интернет-исследований в Санкт-Петербурге, разоблачённое журналистами и в расследованиях Алексея Навального.

Пример употребления: Видео на YouTube подверглось атаке ***фабрики троллей*** — все комментарии под ним одинаковые.

Yleisnimitys organisoidulle internet-trollien ryhmälle, joka työskentelee propagandan ja disinformaation levittämiseksi. Termi tulee englannin sanasta “troll factory” ja tuli laajasti tunnetuksi 2010-luvun puolivälissä, jolloin verkossa alettiin systemaattisesti manipuloida mielipiteitä. Trollitehtaalla tarkoitetaan toimistoa tai verkossa toimivaa ryhmää, jossa ihmiset — usein palkkaa vastaan — julkaisevat suuria määriä Venäjän hallintoa tukevia kommentteja, uutisia ja vastauksia ”tavallisten käyttäjien” nimissä. Tunnetuin esimerkki trollitehtaasta on Pietarissa toiminut Internet-tutkimusvirasto, Internet Research Agency, joka paljastui journalistien ja Aleksei Navalnyin tutkimusten myötä.

Esimerkki: Video YouTubessa joutui ***trollitehtaan*** hyökkäyksen kohteeksi — kaikki kommentit sen alla ovat samanlaisia.

БОТОФЕРМА (botoférma)

BOTTIFARMI

Собирательный термин, обозначающий крупную сеть автоматических или управляемых вручную аккаунтов («ботов») в интернете. Используется в сфере SMM и политической аналитики: ботофермы создают фейковые лайки, комментарии и репосты в социальных сетях, чтобы искусственно повысить популярность нужных тем, политиков или дискредитировать оппонентов.

Пример употребления: Расследователи обнаружили ***ботоферму***, рассылавшую десятки тысяч одинаковых твитов в поддержку нового закона.

Yleisnimitys suurelle verkossa toimivalle automaattisten tai osittain käsin ohjattujen käyttäjätilien verkostolle eli ”botteille”. Termiä käytetään sosiaalisen median markkinoinnissa ja poliittisessa analyysissä. Bottifarmit luovat tekaistuja tykkäyksiä, kommentteja ja uudelleenjulkaisuja sosiaalisessa mediassa lisätäkseen keinotekoisesti tiettyjen aiheiden tai poliitikkojen suosiota tai mustamaalatakseen vastustajia.

Esimerkki: Tutkijat paljastivat ***bottifarmin***, joka lähetti kymmeniä tuhansia samanlaisia twiittejä uuden lain tukemiseksi.

КИБЕРОТРЯДЫ (kíber-otrjády)

KYBERJOUKOT

Общее название групп интернет-активистов или волонтёров, лояльных к властям, которые следят за соцсетями и сайтами. Члены таких «отрядов» могут быть добровольцами из молодёжных организаций, студентами или школьниками, иногда получающими небольшое вознаграждение за участие. Их задача — выявлять в сети запрещённые материалы, критику власти или иные проявления, которые считаются нежелательными, и сообщать о них соответствующим органам. Часто деятельность таких групп преподносится под патриотическим предлогом борьбы с экстремизмом.

Пример употребления: ***Киберотряды*** следят за соцсетями и сообщают властям обо всём, что считают запрещённым или критикующим власть.

Yleisnimitys internet-aktivisteille tai vapaaehtoisryhmille, jotka ovat lojaaleja viranomaisille ja valvovat sosiaalista mediaa sekä verkkosivuja. Joukkoihin voi kuulua nuorisojärjestöjen jäseniä, opiskelijoita tai koululaisia, jotka joskus saavat osallistumisestaan pientä korvausta. Heidän tehtävänään on löytää verkosta kiellettyä sisältöä, hallitusta kritisoivia julkaisuja tai muita ei-toivottuja materiaaleja ja raportoida niistä viranomaisille. Toiminta saatetaan usein esittää patrioottisena taisteluna ekstremismiä vastaan.

Esimerkki: ***Kyberjoukot*** tarkkailevat sosiaalista mediaa ja raportoivat viranomaisille kaikesta, mikä heidän mielestään on kiellettyä tai hallitusta kritisoivaa.

ГЕНЕРАТИВНЫЕ ФЕЙКИ (generatívnyje féiki)

GENERATIIVISET VALEUUTISET

Созданные с помощью нейросетей изображения, видео или тексты, предназначенные для введения в заблуждение. Термин появился в 2020-х годах с распространением технологий DeepFake и GPT. В пропагандистском контексте это могут быть поддельные ролики, фотографии или интервью, которые выглядят как настоящие, но на самом деле сгенерированы искусственным интеллектом. Такие фейки иногда используют для сенсаций, например, создавая фейковое «обращение» военачальника или публичного деятеля.

Пример употребления: Некоторым политикам пришлось комментировать ***генеративные фейки***, где были подделаны их слова или лица.

Tekoälyn avulla luodut kuvat, videot tai tekstit, joiden tarkoituksena on harhauttaa ihmisiä. Termi yleistyi 2020-luvulla DeepFake- ja GPT-teknologioiden myötä. Propagandakontekstissa kyse voi olla väärennetyistä videoista, valokuvista tai haastatteluista, jotka näyttävät aidoilta, mutta on todellisuudessa luotu tekoälyn

avulla. Näitä valeuutisia käytetään joskus sensaatioiden luomiseen, esimerkiksi tekaistuun puheeseen sotilasjohtajalta tai julkisuushenkilöltä.

Esimerkki: Jotkut poliitikot ovat joutuneet kommentoimaan ***generatiivisia valeuutisia***, joissa heidän sanansa tai kasvonsa on väärennetty.

ИИ-КОНТЕНТ (ii-kontént)

TEKOÄLYSISÄLTÖ, AI-SISÄLTÖ

Любой контент (текст, картинка, видео, аудио), созданный полностью или частично искусственным интеллектом. Активно употребляется с 2020-х, когда искусственный интеллект (ИИ) стал доступен для массового использования.

Пример употребления: Соцсети заполнены ***ИИ-контентом***, уже не отличишь, где он есть, а где его нет.

Kaikki sisältö, kuten tekstit, kuvat, videot tai äänitallenteet, joka on luotu kokonaan tai osittain tekoälyn avulla. Termi on yleistynyt 2020-luvulla, kun tekoälystä (artificial intelligence — AI) on tullut laajalti saatavilla oleva työkalu.

Esimerkki: Sosiaalinen media on täynnä ***tekoälysisältöä***, eikä enää oikein erota, mikä on ihmisen ja mikä koneen tekemää.

СЕТЕВОЙ ЭКСТРЕМИЗМ (setevói ekstremízm)

VERKKOEKSTREMISMI

Термин из российского законодательства, обозначающий любые действия или высказывания в интернете, которые власти могут интерпретировать как посягательство на «основы конституционного строя» или угрозу безопасности государства. На практике понятие используется крайне широко: под «сетевой экстремизм» попадают публикации, критические комментарии, шутки о власти, обсуждение войны или коррупции.

Пример употребления: Пользователя соцсетей задержали по обвинению в «***сетевом экстремизме***» после публикации мемов о властях.

Venäläisessä lainsäädännössä käytetty termi, joka tarkoittaa mitä tahansa verkossa tapahtuvaa toimintaa tai lausuntoa, jonka viranomaiset voivat tulkita “valtion perustuslaillisten rakenteiden horjuttamiseksi” tai uhaksi valtion turvallisuudelle. Käytännössä käsitettä sovelletaan hyvin laajasti: verkkoekstremismiin voidaan lukea kriittiset julkaisut, kommentit, vitsit vallanpitäjistä sekä keskustelut sodasta tai korruptiosta.

Esimerkki: Sosiaalisen median käyttäjä pidätettiin ***verkkoekstremismin*** syytteellä sen jälkeen, kun hän julkaisi meemejä vallanpitäjistä.

ФЕЙКОМЁТ (feikomjót)

VALHETYKKI, FEIKKIKONE

Шуточное или уничижительное прозвище для человека, группы или интернет-ресурса, который регулярно и систематически распространяет недостоверную информацию, слухи или дезинформацию. Термин подчеркивает преднамеренный или привычный характер распространения фейков и обычно используется в саркастическом, критическом или юмористическом контексте. В разговорном и сетевом жаргоне «фейкомёт» может относиться как к отдельным пользователям соцсетей, так и к целым СМИ, каналам или пабликам, которые часто публикуют непроверенные или искажённые сведения. Слово несёт явно негативную окраску и служит для обозначения источника информации, которому нельзя доверять.

Пример употребления: — «Не доверяй этому каналу, там одни ***фейкомёты***».

Leikkisä tai halventava nimitys henkilölle, ryhmälle tai verkkolähteelle, joka säännöllisesti ja järjestelmällisesti levittää väärää tietoa, huhuja tai disinformaatiota. Termi korostaa valheiden levittämisen tahallista tai toistuvaa luonnetta ja sitä käytetään yleensä sarkastisessa, kriittisessä tai humoristisessa yhteydessä. Puhekielessä ja verkkoslangissa “valhetykki” voi viitata sekä yksittäisiin sosiaalisen median käyttäjiin että kokonaisiin medioihin, kanaviin tai julkaisuihin, jotka usein julkaisevat tarkistamattomia tai vääristeltyjä tietoja. Sana kantaa selvästi negatiivista sävyä ja toimii merkkinä luotettavuudeltaan kyseenalaisesta tiedonlähteestä.

Esimerkki: — ”Älä luota siihen kanavaan, siellä on pelkkiä ***valhetykkejä***.”

ДОНОСЧИКИ: язык общества

Ilmiantajat: yhteiskunnan kieli

В этой части словаря вы узнаете, какие новые слова и выражения появились из-за новых репрессивных законов в России, какой язык рождают политические преследования и доносительство. Также мы разберём новояз, сформировавшийся под влиянием санкционной политики и непрозрачной избирательной системы.

Tässä sanaston osassa tutustumme uusiin sanoihin ja ilmauksiin, jotka ovat syntyneet Venäjän uusien repressiivisten lakien seurauksena, sekä siihen, millaista kieltä poliittinen vaino ja ilmiannot synnyttävät. Lisäksi tarkastelemme pakotepolitiikan ja läpinäkymättömän vaalijärjestelmän myötä syntynyttä uuskieltä.

5.1. ДОНОСЫ — ILMIANNOT

ДОНОСИТЕЛЬСТВО (donosítelstvo)

KANTELU, ILMIANTO

Термин происходит от слова «донос» (от глагола «доносить» — «передавать информацию») и обозначает сообщение государственным органам о якобы зафиксированном нарушении закона посторонним лицом — соседом, коллегой, знакомым или случайным свидетелем. В современной России понятие «доносительство» вновь приобрело актуальность: с ужесточением законов о «дискредитации армии» и распространении «фейков о войне» граждан всё чаще призывают сообщать властям о высказываниях и действиях других людей.

Пример употребления: «Настало время, когда снова приходится бояться ***доносительства***. Кто-то анонимно пожаловался на нашу учительницу — и её вчера арестовали...»

Sana juontuu verbistä “kannella” (eli “antaa/kantaa tieto jostakin rikkomuksesta viranomaisille”) ja tarkoittaa tilanteita, joissa henkilö ilmoittaa viranomaisille toisen ihmisen — esimerkiksi naapurin, työtoverin tai tuttavan — väitetystä lainrikkomuksesta. Nykypäivän Venäjällä ilmiantamisen ilmiö on jälleen noussut esiin. Sodanvastaisia lausuntoja ja muita kriittisiä mielipiteitä koskevien lakien kiristyessä kansalaisia on alettu rohkaista raportoimaan naapureista ja kollegoista viranomaisille.

Esimerkki: “On tullut aika, jolloin täytyy taas pelätä ***kantelua***. Joku teki nimettömän ilmoituksen opettajastamme — ja hänet pidätettiin eilen...”

СТУКАЧ (stukátš)

KANTELIJA

Синоним слова «доносчик». Происходит от русского глагола «стучать», в переносном смысле — сообщать властям о действиях других людей. Используется в разговорной речи и жаргоне, часто с негативной или ироничной окраской. В современном контексте может обозначать как традиционного доносчика, так и «цифрового» — человека, сообщающего о «неправильных» высказываниях или действиях через интернет и приложения.

Пример употребления: — «Я не хочу быть ***стукачом***, поэтому никому не говорю о том, что вчера видел».

Synonyymi sanalle “ilmiantaja”. Tulee venäjän sanasta “stutšat” (“koputtaa”), joka kuvaa metaforisesti sitä, että henkilö ilmoittaa viranomaisille toisten toimista. Sanaa käytetään puhekielessä ja slangissa, usein negatiivisessa tai ironisessa merkityksessä. Nykykontekstissa sillä voidaan tarkoittaa perinteistä ilmiantajaa tai “digitaalista” ilmiantajaa — henkilöä, joka raportoi muiden “vääristä” mielipiteistä tai toimista internetin ja sovellusten kautta.

Esimerkki: — “En halua olla ***kantelija***, siksi en kerro kenellekään siitä, mitä näin eilen.”

ПАТРИОТИЧЕСКИЙ СТУКАЧ (patriotítšeskii stukátš)

ISÄNMAALLINEN KANTELIJA

Выражение объединяет жаргонное слово «стукач» — доносчик, человек, сообщающий властям о действиях других — и прилагательное

«патриотический», которое придаёт поступку кажущуюся моральную оправданность. Так называют людей, которые под видом патриотизма совершают доносы на сограждан, чаще всего за антивоенные высказывания или «неправильное» мнение. Термин получил распространение в общественной речи и СМИ после начала войны в Украине, когда многие «бдительные граждане» начали обращаться в полицию и прокуратуру с жалобами на своих знакомых, коллег или преподавателей.

Пример употребления: «У нас в коллективе появился ***патриотический стукач*** — на любого доложит. Мы в его присутствии вообще стараемся молчать...»

Ilmaus yhdistää sanan “ilmiantaja” — henkilö, joka ilmoittaa viranomaisille toisten toimista — ja sanan “isänmaallinen”, joka antaa teolle näennäisen moraalisen oikeutuksen. Termillä tarkoitetaan ihmisiä, jotka isänmaallisuuden nimissä tekevät ilmoituksia viranomailisille muista henkilöistä: usein heidän sodanvastaisista tai hallinnonvastaisista mielipiteistä tai “vääristä” näkemyksistä. Käsite yleistyi julkisessa keskustelussa ja mediassa Ukrainan sodan alettua, kun monet “valppaat kansalaiset” alkoivat tehdä poliisille ja syyttäjille ilmoituksia ystävistään, kollegoistaan tai opettajistaan.

Esimerkki: “Meidän työporukkaan on ilmestynyt ***isänmaallinen ilmiantaja*** — hän raportoi kaikesta ja kaikista. Hänen seurassaan yritämme olla mieluummin hiljaa...”

НАРОДНЫЙ АКТИВИСТ (naródnyi aktivíst)

KANSANAKTIVISTI

Официально так называют людей, представляемых как активных защитников общественного порядка и «бдительных граждан». Фактически же это одно из обозначений провластных доносчиков. Термин вошёл в употребление в начале 2020-х годов, когда некоторые пропагандистские СМИ начали называть авторов доносов «народными активистами», подчёркивая тем самым «народную поддержку» и «моральное оправдание» репрессивных действий.

Пример употребления: — Невероятно, как ***народные активисты*** заставляют людей бояться говорить.

Virallisesti tällä nimellä tarkoitetaan ihmisiä, joita kuvataan yhteiskuntajärjestyksen puolustajina ja “valppaina kansalaisina”. Käytännössä sanaa kuitenkin käytetään myös ironisesti viittaamaan hallitukselle uskollisiin henkilöihin, jotka tekevät ilmoituksia muiden toiminnasta. Termi yleistyi 2020-luvun alussa, kun osa propagandistisista medioista alkoi kutsua ilmiantojen tekijöitä “kansanaktivisteiksi” korostaakseen “kansan tukea” ja “moraalista oikeutusta” viranomaisten toimenpiteille.

Esimerkki: — Uskomatonta, miten ***kansanaktivistit*** saavat ihmiset pelkäämään omaa ääntään.

ЦИФРОВОЙ СТУКАЧ (tsifrovói stukátš)

DIGITAALINEN ILMIANTAJA, VERKKOKANTELIJA

Интернет-жаргонизм, обозначающий пользователя, который доносит на других через цифровые каналы — соцсети, государственные сервисы и приложения. Это явление XXI века: человек не встречается с полицией лично, а передаёт информацию онлайн о «неправильных» высказываниях или действиях других людей.

Пример употребления: «Я в интернете от своего имени ничего не пишу — боюсь наткнуться на ***цифрового стукача***».

Verkkoslangissa tällä tarkoitetaan henkilöä, joka ilmiantaa muita digitaalisesti — esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, valtion sovelluksissa tai muilla verkkoalustoilla. Ilmiö on 2000-luvun ilmiö: henkilö ei mene poliisin luokse kasvotusten, vaan lähettää tietoa verkossa muiden “vääristä” mielipiteistä tai teoista.

Esimerkki: “En kirjoita netissä omalla nimelläni mitään — pelkään törmääväni ***digitaaliseen ilmiantajaan***.”

ВНИМАТЕЛЬНЫЕ ГРАЖДАНЕ (vnimátelnyje gráždane)

VALPPAAT KANSALAISET

Это ещё один эвфемизм для обозначения доносчиков — то есть людей, сообщающих властям о «нарушениях закона» другими гражданами: антивоенных высказываниях, публикациях в соцсетях, участии в протестах и т.д. Эта фраза часто используется в официальных новостях и заявлениях, чтобы смягчить или замаскировать слово «донос» — придать ему «патриотический», «общественно полезный» и просто «положительный» оттенок.

Пример употребления: ***Внимательные граждане*** сообщили в полицию о мужчине, который порвал плакат с буквой Z.

Tämä on vielä yksi kiertoilmauksen muoto, jolla viitataan ilmiantajiin — henkilöihin, jotka ilmoittavat viranomaisille muiden kansalaisten “lainrikkomuksista”. Tällaisia “lainrikkomuksia” voivat olla sota- tai hallituskriittiset kommentit, some-julkaisut, mielenosoituksiin osallistuminen jne. Termiä käytetään usein virallisissa uutisissa ja tiedotteissa pehmentämään tai kaunistamaan sanaa “ilmianto”, antaen sille isänmaallisen, yhteiskunnallisesti hyödyllisen ja muuten positiivisen sävyn.

Esimerkki: ***Valppaat kansalaiset*** ilmoittivat poliisille miehestä, joka repi Z-kirjaimella varustetun julisteen.

ИНОСТРАННЫЙ АГЕНТ/ИНОАГЕНТ (inostránnyi agént / inoagént)

ULKOMAINEN AGENTTI)

Юридическое или физическое лицо, которому государство приписывает получение средств из-за рубежа и/или участие в политической деятельности и ставит на нём «клеймо».

Понятие было впервые введено законом в 2012 году и касалось некоммерческих организаций, получающих иностранное финансирование. Позже, в 2017 и 2020 годах, закон был расширен: под его действие стали попадать СМИ, журналисты, правозащитники, активисты и обычные граждане, если государство сочтёт, что они находятся «под иностранным влиянием».

На практике закон стал инструментом политического давления и изоляции. Статус «иностранного агента» накладывает множество ограничений: все публикации, выступления и посты должны сопровождаться обязательной припиской о статусе; требуется регулярная финансовая и административная отчётность перед Министерством юстиции; вводятся запреты на преподавательскую деятельность, участие в выборах, получение государственного финансирования и размещение рекламы.

Из-за политического и репрессивного характера закона включение в список иностранных агентов в оппозиционной среде иногда воспринимается как знак почёта и признания — «Если тебя не любит Путин, значит, ты на правильной стороне истории». Всё же на практике жизнь со статусом иноагента в России остаётся крайне тяжёлой и опасной.

Пример употребления: Министерство юстиции включило СМИ «Радио Свобода» в список ***иноагентов***.

Juridinen toimija tai yksityishenkilö, jonka valtio katsoo saavan ulkomailta rahoitusta ja/tai harrastavan poliittiseen toimintaan osallistumista, minkä seurauksena merkitsee hänet “ulkomaisen vaikutuksen alaiseksi”. Käytännössä tällainen status tarkoittaa leimaa — “valtion petturi”.

Käsite otettiin käyttöön Venäjän laissa vuonna 2012 ja se koski alun perin voittoa tavoittelemattomia järjestöjä, jotka saivat rahoitusta ulkomailta. Vuosina 2017 ja 2020 lakia laajennettiin niin, että sen piiriin tulivat myös mediat, journalistit, ihmisoikeusaktivistit ja tavalliset kansalaiset, jos valtio katsoo heidän olevan “ulkomaisen vaikutuksen alaisia”.

Käytännössä laki toimii poliittisen paineen ja eristämisen välineenä. Ulkomaisen agentin statukseen liittyy monia rajoituksia: kaikki julkaisut, esiintymiset ja some-postaukset on merkittävä statuksen mukaisesti; vaaditaan säännöllistä taloudellista ja hallinnollista raportointia oikeusministeriölle; lisäksi rajoitetaan opetustoimintaa, vaaleihin osallistumista, valtion rahoituksen saamista ja mainonnan julkaisemista.

Lain poliittisen ja sortavan luonteen vuoksi ulkomaisten agenttien listalle joutuminen nähdään joskus oppositiopiireissä kunnian ja tunnustuksen merkkinä: “Jos Putin ei pidä sinusta, olet historian oikealla puolella.” Käytännössä kuitenkin elämä ulkomaisen agentin statuksen kanssa Venäjällä on erittäin vaikeaa ja vaarallista.

Esimerkki: Oikeusministeriö lisäsi “Radio Liberty” -median ***ulkomaisten agenttien*** listalle.

РЕЕСТР НЕЖЕЛАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ
(rejéstr neželátelnyh organizátsii)

EI-TOIVOTTUJEN JÄRJESTÖJEN REKISTERI

Официальный перечень, в который российские власти вносят иностранные и международные НКО, СМИ и общественные инициативы, признанные «нежелательными» на территории РФ. Согласно закону, деятельность таких организаций запрещена: их счета блокируются, а сотрудники и партнёры могут подвергаться административному или уголовному преследованию.

Список постоянно расширяется — Министерство юстиции регулярно добавляет в него новые зарубежные фонды, ассоциации и исследовательские центры.

Термин закреплён в федеральном законе о «нежелательных организациях», принятом для ограничения влияния иностранных НКО и структур.

Пример употребления: Недавно в ***реестр нежелательных организаций*** внесли финскую ассоциацию Initiative FoReDi ry — теперь её сторонникам стоит учитывать риски, ведь в России им может грозить до четырёх лет лишения свободы.

Venäjän viranomaisten ylläpitämä virallinen luettelo ulkomaisista ja kansainvälisistä kansalaisjärjestöistä, medioista ja yhteiskunnallisista hankkeista, jotka on julistettu “ei-toivotuiksi” Venäjän alueella. Lain mukaan tällaisten järjestöjen toiminta on kielletty: niiden tilit voidaan jäädyttää, ja työntekijöitä tai yhteistyökumppaneita voi uhata hallinnollinen tai rikosoikeudellinen vastuu.

Rekisteri laajenee jatkuvasti — oikeusministeriö lisää siihen säännöllisesti uusia ulkomaisia säätiöitä, yhdistyksiä ja tutkimuskeskuksia. Termi perustuu liittovaltion lakiin “ei-toivotuista järjestöistä”, jonka tarkoituksena on rajoittaa ulkomaisten järjestöjen vaikutusta Venäjällä.

Esimerkki: Hiljattain ***ei-toivottujen järjestöjen rekisteriin*** lisättiin suomalainen yhdistys Initiative FoReDi ry. Sen tukijoiden on nyt syytä huomioida riskit, sillä Venäjällä heitä voi uhata jopa neljän vuoden vankeus.

ПЕРЕЧЕНЬ ЭКСТРЕМИСТОВ И ТЕРРОРИСТОВ
(péretšen ekstremístov i terrorístov)

ÄÄRILIIKKEIDEN JA TERRORISTIEN LUETTELO

Официальный реестр организаций и физических лиц, признанных причастными к экстремистской или террористической деятельности. В России его ведёт Росфинмониторинг. В список вносят людей и организации по решению суда или спецслужб.

Включение в этот перечень влечёт серьёзные последствия: блокировку банковских счетов, ограничения на передвижение и возможное уголовное преследование. Реестр постоянно пополняется новыми именами и структурами — как по итогам судебных дел, так и в результате политически мотивированных расследований. На практике он используется не только для борьбы с насилием и радикализмом, но и как инструмент давления и репрессивных действий на оппозицию, независимых журналистов и правозащитников.

Поскольку некоторые страны, использующие российскую базу «экстремистов и террористов», не видят оснований для включения в неё конкретных лиц и не различают тех, кто оказался в списке из-за политического преследования, от тех, кто действительно причастен к насильственным действиям, — попадание в этот реестр может привести к проблемам и за рубежом у оппозиционеров, покинувших Россию.

Пример употребления: Российские власти обновили ***перечень экстремистов и террористов***, добавив туда нескольких представителей оппозиции.

Venäjän viranomaisten ylläpitämä virallinen rekisteri, johon sisällytetään järjestöjä ja yksityishenkilöitä, joiden katsotaan olevan osallisia ääriliikkeisiin tai terrorismiin. Rekisteriä ylläpitää Rosfinmonitoring, ja siihen joutuu tuomioistuimen tai turvallisuusviranomaisten päätöksellä.

Luetteloon joutuminen merkitsee vakavia seurauksia: pankkitilien jäädyttämistä, liikkumisrajoituksia ja mahdollisia rikosoikeudellisia toimia. Rekisteriä täydennetään jatkuvasti uusilla nimillä ja organisaatioilla — sekä oikeudenkäyntien tuloksena että poliittisesti motivoitujen tutkintojen yhteydessä. Käytännössä luetteloa käytetään paitsi väkivallan ja radikalismin torjuntaan, myös välineenä opposition, riippumattomien toimittajien ja ihmisoikeusaktivistien painostamiseen ja sortoon.

Koska jotkut maat, jotka käyttävät Venäjän niin kutsuttua "ääriliikkeiden ja terroristien listaa", eivät kyseenalaista sen perusteita eivätkä erota poliittisista syistä vainottuja niistä, jotka ovat oikeasti syyllistyneet väkivaltaisiin tekoihin, voi listalle joutuminen aiheuttaa ongelmia myös ulkomaille muuttaneille venäläisille opposition edustajille.

Esimerkki: Venäjän viranomaiset päivittivät ***ääriliikkeiden ja terroristien luetteloa***, lisäten siihen useita oppositiohahmoja.

ФЕЙКИ О РОССИЙСКОЙ АРМИИ (féiki o rossíiskoi ármii)

VENÄJÄN ARMEIJAA KOSKEVAT VALHEUUTISET

«Фейки о российской армии» — разговорное название статьи 207.3 Уголовного кодекса РФ, принятой 4 марта 2022 года. Закон предусматривает уголовную ответственность за «распространение заведомо ложной информации об использовании Вооружённых сил Российской Федерации» и за «дискредитацию» армии. На практике эта статья используется для преследования любых форм критики военных действий России. Под понятие «фейков» может попасть практически любое высказывание о войне, потерях или действиях армии, если оно не совпадает с официальной позицией государства.

Пример употребления: Журналист получил три года тюрьмы за «распространение ***фейков о российской армии***», потому что в своей статье он написал о гражданских жертвах в Украине.

"Venäjän armeijaa koskevat valheuutiset" on puhekielinen nimitys Venäjän rikoslain pykälälle 207.3, joka otettiin käyttöön 4. maaliskuuta 2022. Lain mukaan rangaistavaa on "tahallisesti väärän tiedon levittäminen Venäjän asevoimien toiminnasta" sekä "armeijan halventaminen". Käytännössä pykälää sovelletaan kaikenlaisen Venäjän sotatoimia koskevan kritiikin tukahduttamiseen. Melkein mikä tahansa lausunto sodasta, tappioista tai armeijan toiminnasta voidaan tulkita niin sanotuksi "valheuutiseksi", jos se poikkeaa valtion virallisesta näkemyksestä.

Esimerkki: Toimittaja sai kolmen vuoden vankeustuomion "***Venäjän armeijaa koskevien valheuutisten*** levittämisestä", koska hän kertoi artikkelissaan siviiliuhreista Ukrainassa.

СУДЕБНЫЙ ПРИНТЕР (sudébnyi prínter)

OIKEUSPRINTTERI

Ироничное обозначение практики быстрого и однотипного вынесения политически мотивированных приговоров российскими судами. Термин подчёркивает машинный характер «производства» судебных решений, словно дело идёт через конвейерную печатную машинку.

Пример употребления: В новом отчёте ясно видно, что ***судебный принтер*** работал на полную мощность последние месяцы, особенно по делам, критикующим власть.

Ironinen nimitys käytännölle, jossa Venäjän tuomioistuimet antavat poliittisesti motivoituja tuomioita nopeasti ja lähes identtisin perustein. Termi korostaa näiden päätösten mekaanista ja konemaisen sarjatuotannon luonnetta — ikään kuin tuomiot tulostettaisiin liukuhihnalta.

Esimerkki: Uudessa raportissa näkyy selkeästi, että ***oikeusprintteri*** on toiminut täysillä viime kuukausina, erityisesti hallitusta kritisoivien tapausten kohdalla.

ПОЛИТЗЕК (politzék)

POLIITTINEN VANKI

Политзек — разговорное сокращение от «политический заключённый». Термин используется по отношению к лицам, осуждённым или репрессированным по политическим мотивам. В современной России слово получило новое распространение, особенно с усилением репрессий в 2020-х годах — и активно используется правозащитниками и оппозицией.

Пример употребления: Многие правозащитные организации считают его ***политзеком***, так как его осудили за критику власти в публикациях.

Politzek on puhekielinen lyhennys sanasta poliittinen vanki (ven.polititšeskij zakljutšennij). Termiä käytetään henkilöistä, jotka on tuomittu tai vainottu poliittisista syistä. Nyky-Venäjällä sana on tullut uudestaan aktiiviseen käyttöön — erityisesti 2020-luvun vainojen voimistumisen myötä. Sitä käyttävät aktiivisesti ihmisoikeusjärjestöt ja oppositiokantaiset kansalaiset.

Esimerkki: Monet ihmisoikeusjärjestöt pitävät häntä ***poliittisena vankina***, koska hänet tuomittiin hallitusta kritisoivista kirjoituksista.

5.2. ЭКОНОМИКА — TALOUS

БЮДЖЕТНЫЙ МАНЁВР (bjudžétnyi manjóvr)

BUDJETTIMANÖÖVERI

Термин бюджетной политики, обозначающий перераспределение финансовых ресурсов внутри бюджета без значительного изменения его общего объёма. Как правило, используется для скрытия прямых сокращений или переноса средств между статьями расходов (например, уменьшение финансирования одной сферы при одновременном увеличении другой). Само слово «манёвр» подчёркивает хитростный и скрытный характер таких действий.

Пример употребления: В отчётах это называлось «оптимизацией расходов», но фактически был проведён ***бюджетный манёвр***: часть средств тихо перенесли из программ поддержки регионов в резервный фонд правительства.

Tarkoittaa määrärahojen uudelleenkohdentamista valtion talousarvion sisällä ilman, että kokonaismenot kasvavat merkittävästi. Käsitettä käytetään usein tilanteissa, joissa suoria leikkauksia peitetään tai varoja siirretään eri menoerien välillä — esimerkiksi vähentämällä rahoitusta yhdeltä hallinnonalalta ja lisäämällä sitä toiselle. Sana “manööveri” itsessään vihjaa laskelmoituun ja peiteltyyn toimintaan.

Esimerkki: Raporteissa puhuttiin “menojen optimoinnista”, mutta todellisuudessa toteutettiin ***budjettimanööveri*** — osa varoista siirrettiin hiljaisesti alueiden tukiohjelmista hallituksen vararahastoon.

ОТРИЦАТЕЛЬНЫЙ РОСТ (otritsátelnyi rost)

NEGATIIVINEN KASVU

Термин-оксюморон, обозначающий снижение экономической активности, спад или рецессию. Фраза сочетает в себе противоречивые понятия «роста» и «снижения» и возникла как способ смягчить восприятие экономического кризиса в публицистике и экономических обзорах. Первое заметное употребление связано с сообщениями о сокращении экономической активности в 2020 году, когда мировая экономика столкнулась с масштабными последствиями пандемии COVID-19. Сегодня термин активно используется в российских СМИ и экономической аналитике для описания периодов отрицательного прироста ВВП.

Пример употребления: В 2020 году пандемия COVID-19 привела к ***отрицательному росту*** ВВП, когда экономика страны сократилась на 3,5% по сравнению с предыдущим годом.

Oksymoroninen termi, joka tarkoittaa talouden supistumista, laskua tai taantumaa. Sanayhdistelmä yhdistää vastakkaiset käsitteet “kasvu” ja “supistuminen” ja syntyi keinona pehmentää talouskriisin vaikutelman vastaanottoa. Ensimmäiset merkittävät maininnat liittyvät vuoden 2020 talouden laskuun, jolloin COVID-19-pandemia aiheutti maailmanlaajuisia taloudellisia seurauksia. Nykyisin termiä käytetään laajasti Venäjän mediassa ja talousanalyysissä kuvaamaan tilanteita, joissa BKT supistuu.

Esimerkki: Vuonna 2020 COVID-19-pandemia johti bruttokansantuotteen ***negatiiviseen kasvuun***, kun maan talous supistui 3,5 % edellisvuoteen verrattuna.

ПАРАЛЛЕЛЬНЫЙ ИМПОРТ (parallélnyi ímport)

RINNAKKAISTUONTI

Экономический и юридический термин, означающий ввоз в страну оригинальных товаров без согласия правообладателя торговой марки. Концепция знакома из мировой практики: фактически создаётся «параллельный» канал поставки через посредников, обходя официальных дистрибьюторов. В России после введения западных санкций правительство законодательно легализовало параллельный импорт ряда дефицитных товаров (запрещённых к ввозу напрямую). Происходит это через специальные постановления, позволяющие ввозить, например, технику и запчасти без разрешения иностранных брендов.

Пример употребления: Власти разрешили ***параллельный импорт*** бытовой электроники, чтобы магазины могли продавать дефицитные модели без согласия зарубежных производителей.

Taloudellinen ja oikeudellinen termi, joka tarkoittaa alkuperäisten tuotteiden tuontia maahan ilman tavaramerkin haltijan suostumusta. Käsite on tuttu kansainvälisestä käytännöstä: käytännössä luodaan “rinnakkainen” toimituskanava välittäjien kautta virallisia jakelijoita kiertäen. Venäjällä hallitus laillisti lainsäädännöllä rinnakkaistuonnin useille pula-aikana oleville tuotteille (joiden suora tuonti on kielletty) sen jälkeen, kun länsimaat asettivat pakotteita. Tämä tapahtuu erityisten asetusten kautta, jotka sallivat esimerkiksi teknisten laitteiden ja varaosien tuonnin ilman ulkomaisten brändien lupaa.

Esimerkki: Viranomaiset sallivat kodinelektroniikan ***rinnakkaistuonnin***, jotta kaupat voisivat myydä kysyttyjä, mutta vaikeasti saatavia malleja ilman ulkomaisten valmistajien suostumusta.

ИМПОРТОЗАМЕЩЕНИЕ (importozameštšénije)

TUONNIN KORVAAMINEN

Термин экономической политики, обозначающий замену иностранных товаров и технологий отечественными аналогами. Концепция существует давно, но в современной России получила активное декларирование с 2014 года после введения санкций. Стремление к импортозамещению проявляется через развитие локальных производств и запрет государственных закупок импортных товаров в тех сферах, где появилось отечественное производство.

Пример употребления: «Госпрограмма ***импортозамещения*** предусматривает выпуск новых отечественных автозапчастей вместо западных аналогов», — заявил руководитель министерства.

Tuonnin korvaaminen on taloustieteellinen termi, joka tarkoittaa ulkomaisista tuotteista ja teknologioista riippuvaisuuden vähentämistä kotimaisilla vaihtoehdoilla. Konsepti on ollut olemassa pitkään, mutta nyky-Venäjällä sitä alettiin korostamaan erityisesti vuodesta 2014 länsimaisten pakotteiden jälkeen. Tuonnin korvaus ilmenee kotimaisten tuotantolaitosten kehittämisenä sekä julkisten hankintojen rajoittamisena ulkomaisilta toimittajilta aloilla, joilla on syntynyt kotimainen tuotanto.

Esimerkki: “Valtion ***tuonninkorvaus*** ohjelman tarkoituksena on valmistaa uusia kotimaisia autonosia länsimaisten vastaavien sijaan”, totesi ministeriön johtaja.

ТОКСИЧНЫЙ БИЗНЕС (toksítšnyi bíznes)

TOKSINEN BISNES/LIIKETOIMINTA

Фраза из разговорной и бизнес-лексики, где слово «токсичный» (вредный или опасный) характеризует коммерческую деятельность, сопровождающуюся высоким риском. Обычно под «токсичным бизнесом» подразумевают компании, тесно связанные с государством или находящиеся под международными санкциями. Такие предприятия считаются «отравленными» для частных

инвесторов и партнеров: сотрудничество с ними чревато юридическими или репутационными проблемами. Термин вошёл в употребление в 2010-х — особенно после 2022 года, когда санкции резко выросли.

Пример употребления: После введения санкций сотрудничество с госкомпаниями стало считаться ***токсичным бизнесом*** — западные партнёры от него отказываются.

Puhekielen ja liike-elämän ilmaus, jossa sana “toksinen” (haitallinen tai vaarallinen) kuvaa liiketoimintaa, johon liittyy korkea riski. Yleensä tarkoitetaan yhtiöitä, jotka ovat tiiviissä suhteessa valtioon tai ovat kansainvälisten pakotteiden alaisia. Tällaiset yritykset koetaan “myrkyllisiksi” yksityisille sijoittajille ja kumppaneille: yhteistyö voi aiheuttaa oikeudellisia tai mainehaittoja. Termi yleistyi 2010-luvulla ja erityisesti vuoden 2022 jälkeen lisääntyneiden pakotteiden myötä.

Esimerkki: Pakotteiden käyttöönoton jälkeen yhteistyötä valtionyhtiöiden kanssa alettiin pitää ***toksisena bisneksenä*** — länsimaiset kumppanit kieltäytyvät siitä.

РЕВЕРСИВНЫЙ ЭКСПОРТ ГАЗА (reversívnyi éksport gáza)

KÄÄNTEINEN KAASUNVIENTI

Выражение, описывающее схему поставок российского газа в Европу через третьи страны. Слово «реверсивный» указывает на «обратное» или нетипичное направление потока: газ поступает не напрямую из России в ЕС, а, например, через Турцию или страны Балкан. Термин появился в обсуждениях газового рынка 2022–2023 годов, когда Европа искала способы получать российский газ, обходя прямые ограничения и санкции. По сути, речь идёт о реэкспорте: соседние государства сначала закупают газ у России, а затем перепродают его европейским потребителям под собственным флагом.

Пример употребления: По словам экспертов, ***реверсивный экспорт газа*** позволяет российскому топливу попадать в Европу, даже если официальный импорт запрещён.

Ilmaus, joka kuvaa venäläisen maakaasun toimituksia Eurooppaan kolmansien maiden kautta. Sana “käänteinen” viittaa poikkeukselliseen virtaussuuntaan: kaasu ei kulje suoraan Venäjältä EU:hun, vaan esimerkiksi Turkin tai Balkanin maiden kautta. Termi nousi esiin vuosina 2022–2023, kun Euroopan maat etsivät tapoja hankkia venäläistä kaasua kiertäen suorat pakotteet ja rajoitukset. Käytännössä kyse on jälleenviennistä: naapurivaltiot ostavat kaasua Venäjältä ja myyvät sen edelleen eurooppalaisille kuluttajille omissa nimissään.

Esimerkki: Asiantuntijoiden mukaan ***käänteinen kaasunvienti*** on mahdollistanut venäläisen energian päätymisen Eurooppaan, vaikka virallisesti tuonti on kielletty.

ТЕНЕВОЙ ФЛОТ (tenevói flot)

VARJOLAIVASTO

Неофициальная сеть судов, которые используются для обхода международных санкций, торговых ограничений и контроля за перевозкой нефти или других ресурсов. В состав теневого флота входят старые и часто плохо застрахованные суда, зарегистрированные на офшорные компании. Такие суда нередко меняют флаги, выключают системы навигационного слежения, проводят перегрузку нефти в открытом море и скрывают конечных владельцев. Основная цель — продолжать экспорт из стран, находящихся под санкциями, таких как Россия, Иран или Венесуэла, не попадая под западные ограничения. Использование теневого флота связано с высоким риском аварий и утечек нефти, а также способствует непрозрачным финансовым схемам и отмыванию денег.

Пример употребления: После введения санкций против российской нефти Москва активно использует ***теневой флот*** для поставок сырья в Индию и Китай.

Epävirallinen laivasto, jota käytetään kiertämään kansainvälisiä pakotteita, kaupparajoituksia ja öljyn tai muiden luonnonvarojen kuljetuksen valvontaa. Siihen kuuluvat usein vanhat, huonosti vakuutetut alukset, jotka on rekisteröity offshore-yritysten nimiin. Varjolaivastoon kuuluvat alukset saattavat vaihtaa lippua, sammuttaa navigointiseurantalaitteensa (kuten AIS), siirtää öljyä avomerellä ja piilottaa todelliset omistajansa. Tavoitteena on jatkaa vientiä pakotteiden alaisista maista — esimerkiksi Venäjältä, Iranista tai Venezuelasta — ilman, että alukset joutuvat länsimaisten rajoitusten piiriin. Varjolaivaston käyttö on korkean riskin toimintaa, joka lisää onnettomuus- ja öljyvuotoriskiä sekä edistää läpinäkymättömiä rahoitusjärjestelyjä ja rahanpesua.

Esimerkki: Venäjän öljyä koskettavien pakotteiden käyttöönoton jälkeen Moskova on ryhtynyt aktiivisesti käyttämään ***varjolaivastoa*** raaka-aineen toimittamiseen Intiaan ja Kiinaan.

СТРАНА-ИЗГОЙ (straná-izgói)

ERISTETTY VALTIO

Политологический термин (аналог английского pariah state), которым обозначают государство, оказавшееся в международной изоляции. Обычно его используют зарубежные СМИ и политики, подчеркивая уход партнеров и введение санкций. Слово «изгой» буквально означает того, кто изгнан или не вписался в сообщество. Сегодня этот термин часто служит символическим ярлыком «отторгнутого» государства.

Пример употребления: Статус ***страны-изгоя*** затрудняет экономическое развитие и привлечение инвестиций.

Poliittinen termi (englanninkielinen vastine pariah state), jolla tarkoitetaan valtiota, joka on joutunut kansainväliseen eristykseen. Sitä käyttävät yleensä ulkomaiset tiedotusvälineet ja poliitikot korostaakseen kumppanien vetäytymistä ja asetettuja pakotteita. Sana “изгой — izgoi” tarkoittaa kirjaimellisesti sitä, joka on syrjäytetty tai ei sovi yhteisöön. Nykyään termi toimii usein symbolisena leimana “torjutulle” valtiolle.

Esimerkki: ***Eristetyn valtion*** asema vaikeuttaa talouskehitystä ja investointien houkuttelemista.

САНКЦИОНКА (sanktsiónka)

SANKTIOTAVARA

Жаргонное слово от «санкционные товары». Означает продукцию, ввоз которой в Россию запрещён или ограничен из-за санкций. Обычно это

западные товары или продукция с ограниченным доступом из-за эмбарго и санкций — например, алкоголь, продукты питания, техника или автозапчасти. Термин начал активно использоваться после введения российского продовольственного эмбарго в 2014 году и закрепился в СМИ и повседневной речи в последующие годы, когда такие товары становились дефицитными на прилавках и в магазинах.

Пример употребления: «На таможне задержана крупная партия ***санкционки*** — импортной косметики и таблеток, официально запрещенных к ввозу», — сообщил таможенный орган.

Slangisana, joka tulee sanasta “sanktioidut tavarat”. Tarkoittaa tuotteita, joiden tuonti Venäjälle on kielletty tai rajoitettu pakotteiden vuoksi. Yleensä kyse on länsimaissa valmistetuista tavaroista tai tuotteista, joiden saatavuus on rajoitettua embargon tai pakotteiden takia — esimerkiksi alkoholi, elintarvikkeet, elektroniikka tai autojen varaosat. Termi alkoi yleistyä aktiivisesti sen jälkeen, kun Venäjä asetti elintarvikeembargon vuonna 2014, ja se vakiintui mediassa ja arkipuheessa seuraavien vuosien aikana, kun tällaiset tuotteet alkoivat olla vaikeasti saatavilla kaupoissa.

Esimerkki: Tulliviranomainen ilmoitti: “Tullissa on takavarikoitu suuri erä ***sanktiotavaraa*** — tuontikieltoon kuuluvaa kosmetiikkaa ja tabletteja.”

5.3. ВЫБОРЫ — VAALIT

ОБНУЛЕНИЕ (obnulénije)

NOLLAUS

Термин, происходящий от глагола «обнулить» (сделать равным нулю), буквально означающий «отмену счёта» или «аннулирование» чего-либо. В современной России приобрёл два новых значения. Первое — политическое: после внесения в 2020 году поправок в Конституцию РФ слово стало использоваться для обозначения аннулирования ранее отслуженных президентских сроков, что позволяло Владимиру Путину баллотироваться вновь. Второе — военное: внутри российской армии как эвфемизм для внесудебных расправ над собственными солдатами. «Обнулять» в таком контексте — значит убивать или устранять военнослужащего, отказавшегося выполнять приказы, сообщившего о коррупции или ставшего свидетелем злоупотреблений. Это значение отражает дегуманизацию и превращение насилия в повседневную норму, скрытую за нейтральным техническим термином.

Примеры употребления:

- Поправки об ***обнулении*** президентских сроков вызвали оживлённые дискуссии в обществе.
- Солдата ***обнулили*** за отказ участвовать в штурме.
- Новые правила ***обнуляют*** все предыдущие достижения команды.

Termi, joka juontaa juurensa verbistä “obnulít” — tehdä nollaksi. Tarkoittaa kirjaimellisesti “laskun kumoamista” tai “mitätöintiä”. Nyky-Venäjällä verbi on saanut kaksi uutta merkitystä. Ensimmäinen on poliittinen: vuoden 2020 perustuslain muutosten jälkeen sanaa alettiin käyttää kuvaamaan aiemmin palveltujen presidenttikausien mitätöintiä, mikä mahdollisti Vladimir Putinin uuden ehdokkuuden. Toinen on sotilaallinen: Venäjän armeijan sisällä termiä käytetään eufemismina laittomille väkivaltaisille toimenpiteille omia sotilaita vastaan. Tässä yhteydessä “nollata” tarkoittaa sotilaan tappamista tai poistamista, jos hän kieltäytyy noudattamasta käskyjä, ilmoittaa korruptiosta tai todistaa väärinkäytöksiä. Tämä merkitys heijastaa väkivallan arkipäiväistymistä ja ihmisarvon katoamista, joka kätkeytyy näennäisen neutraalin teknisen termin taakse.

Esimerkkejä:

- Perustuslain muutokset, jotka liittyvät presidenttikausien ***nollaukseen***, herättivät vilkasta keskustelua yhteiskunnassa.
- Sotilas ***nollattiin***, koska hän kieltäytyi osallistumasta hyökkäykseen.
- Uudet säännöt ***nollaavat*** kaikki joukkueen aiemmat saavutukset.

ЭЛЕКТОРАЛЬНЫЙ СУЛТАНАТ (elektorálnyi sultanát)

ÄÄNESTYS-SULTTAANIKUNTA

Ироничное словосочетание для обозначения российской избирательной системы, где победитель зачастую известен заранее, а результаты голосования стремятся к 100%. Термин отсылает к слову «султанат» — монархическому или автократическому строю — подчёркивая формальность и абсурдность проводящихся демократических процедур.

Пример употребления: Несмотря на регулярные выборы, страна фактически превратилась в ***электоральный султанат***, где исход голосования известен заранее.

Ironinen sanapari, jolla tarkoitetaan Venäjän äänestysjärjestelmää, jossa voittaja on usein etukäteen tiedossa ja äänestystulokset lähestyvät 100 %. Termi viittaa sanaan “sulttaanikunta” — monarkkiseen tai autoritaariseen hallintomuotoon — korostaen pidettävien demokraattisten menettelyjen muodollisuutta ja absurdeja piirteitä.

Esimerkki: Säännöllisistä vaaleista huolimatta, maa on käytännössä muuttunut ***äänestys-sulttaanikunnaksi***, jossa vaalitulokset tiedetään etukäteen.

КАРУСЕЛЬЩИКИ (karusélštšiki)

KARUSELLISTIT

Организованная группа избирателей, которая по заранее составленному плану посещает несколько избирательных участков и голосует несколько раз подряд. Термин «карусель» в избирательной лексике обозначает круговую схему фальсификации: подобно аттракциону, люди «вращаются» между участками. Карусельщиков обычно организуют представители власти или заинтересованные политические группы, чтобы фальсифицировать результаты голосования.

Пример употребления: Наблюдатели зафиксировали ***карусельщиков***, которые в течение дня посещали несколько избирательных участков и голосовали несколько раз.

Järjestäytynyt äänestäjäryhmä, joka etukäteen laaditun aikataulun mukaan käy useilla äänestyspaikoilla ja äänestää useaan kertaan peräkkäin. Termi “karuselli” vaalisanastossa tarkoittaa kiertävää vilppikaaviota: ihmiset pyörivät äänestyspaikkojen välillä aivan kuin huvipuistolaitteessa. Karusellisti-ryhmiä järjestävät yleensä viranomaiset tai poliittisesti kiinnostuneet ryhmät äänestystulosten väärentämiseksi.

Esimerkki: Vaalivalvojat havainnoivat ***karusellisteja***, jotka päivän aikana kävivät useilla äänestyspaikoilla ja äänestivät useaan kertaan.

ВБРОС (vbros)

ÄÄNESTYSLIPPUJEN PUDOTTAMINEN

Вброс бюллетеней для голосования является способом фальсификации выборов, при котором в избирательную урну скрытно добавляются заранее заполненные бюллетени. Происходит от глагола «вбрасывать» — подбросить что-то. Это считается одним из самых грубых нарушений избирательной процедуры, но выполняется на постоянной основе для обеспечения победы на выборах нужным властям кандидатам.

Пример употребления: Камеры наблюдения зафиксировали большое количество осуществления ***вбросов*** на избирательных участках.

Äänestyslippujen pudottaminen äänestyslaatikkoon on vaalivilpin muoto, jossa valmiiksi täytettyjä äänestyslippuja pudotetaan äänestyslaatikkoon salaa. Termi tulee verbistä вбрасывать (vbrasyvat) — “heittää / pudottaa jotain johonkin”. Tätä pidetään yhtenä törkeimmistä vaalimenettelyn rikkomuksista, mutta sitä toteutetaan jatkuvasti varmistaakseen, että vallassa oleville tahoille sopivat ehdokkaat voittavat vaalit.

Esimerkki: Valvontakamerat rekisteröivät suuren määrän ***äänestyslippujen pudottamisia*** äänestyspaikoilla.

АДМИНИСТРАТИВНЫЙ РЕСУРС (administratívnyj resúrs)

HALLINNOLLINEN RESURSSI

Совокупность возможностей и преимуществ, которыми обладают представители власти и государственных учреждений благодаря своему положению. К административному ресурсу относятся влияние чиновников, доступ к государственным СМИ, бюджетным средствам, служебным связям и управленческим решениям. Этот ресурс может использоваться как официально — для организации выборов или управления, так и неофициально — для получения политических преимуществ.

Пример употребления: Благодаря ***административному ресурсу*** некоторые кандидаты на выборах получают преимущество перед другими.

Valtion edustajien ja viranomaisten asemaan perustuvien mahdollisuuksien ja etujen kokonaisuus. Hallinnolliseen resurssiin sisältyvät virkamiesten vaikutusvalta, pääsy valtion tiedotusvälineisiin, budjettivarat, virkasuhteet ja hallinnolliset päätökset. Tätä resurssikokonaisuutta voidaan käyttää sekä virallisesti — vaalien järjestämiseen tai hallinnon hoitoon, että epävirallisesti — poliittisten etujen saavuttamiseksi.

Esimerkki: ***Hallinnollisen resurssin*** avulla tietyt vaaliehdokkaat saavat etulyöntiaseman muihin verrattuna.

САМОВЫДВИЖЕНЕЦ ОТ ВЛАСТИ (samovydvižénets ot vlásti)

VALLAN TUKEMA PUOLUEETON VAALIEHDOKAS

Формально независимый кандидат, который фактически выдвигается или поддерживается региональными или федеральными властями. Словосочетание появилось в последние годы в общественно-политическом дискурсе: слово «самовыдвиженец» подчёркивает статус «беспартийного», а добавка «от власти» указывает на фактическую поддержку кандидата властями.

Пример употребления: В общественных дебатах о честности выборов часто упоминаются ***самовыдвиженцы от власти***.

Ehdokas, joka on muodollisesti itsenäinen, mutta jota käytännössä tukevat alueelliset tai valtakunnalliset viranomaiset. Sanayhdistelmä on noussut poliittiseen keskusteluun viime vuosina: sana puolueeton korostaa puolueettomuutta, kun taas lisäys “vallan tukema” osoittaa todellisuudessa saatuun tukeen viranomaisilta.

Esimerkki: Poliittisessa keskustelussa vaalien oikeudenmukaisuudesta mainitaan usein ***vallan tukemat puolueettomat ehdokkaat***.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ | LOPUKSI

Мы разобрали самые популярные слова и выражения, которые активно вошли в обиход русского языка с начала 2020-х годов. Безусловно, это не исчерпывающий словарь, ведь русский язык чрезвычайно многогранен, и буквально каждый месяц появляются десятки новых слов и оборотов. Конечно, не все из них приживаются и закрепляются в языке. Поэтому мы будем внимательно следить за языковыми изменениями и обязательно ещё вернёмся к этому проекту, чтобы дополнить словарь новыми примерами.

Большое спасибо за ваш интерес к этому словарю! Мы надеемся, что он поможет вам в ваших исследованиях русского языка и на русском языке.

Посмотреть дискуссии, на основе которых он был составлен, можно на YouTube-канале Suomi–Venäjä-seura.

Хочется завершить этот словарь отрывком из стихотворения в прозе, написанного в 1882 году одним из классиков русской литературы — Иваном Сергеевичем Тургеневым:

«Во дни сомнений, во дни тягостных раздумий о судьбах моей родины — ты один мне поддержка и опора, о великий, могучий, правдивый и свободный русский язык! Не будь тебя — как не впасть в отчаяние при виде всего, что совершается дома?»

Olemme tarkastelleet suosituimpia sanoja ja ilmauksia, jotka ovat tulleet aktiivisesti venäjän kielen käyttöön 2020-luvun alusta lähtien. Tämä sanasto ei tietenkään ole tyhjentävä, sillä venäjän kieli on hyvin monimuotoinen ja lähes joka kuukausi syntyy kymmeniä uusia sanoja tai sanapareja. Läheskään kaikki niistä eivät tietenkään jää kieleen pysyvästi, mutta aiomme seurata tarkasti kielen muutoksia ja palaamme varmasti vielä täydentämään tätä sanastoa uusilla kieleen vakiintuneilla esimerkeillä.

Kiitämme suuresti mielenkiinnostanne tätä sanastoa kohtaan! Toivomme, että siitä on teille apua venäjän kielen ja venäjän kielellä tutkimisessa.

Keskustelut, joiden pohjalta sanasto on koottu, voi katsoa YouTube-kanavalta Suomi–Venäjä-seura.

Haluamme päättää tämän sanaston katkelmalla proosarunosta, jonka yksi venäläisen kirjallisuuden klassikoista, Ivan Sergejevitš Turgenev, kirjoitti vuonna 1882:

“Epäilyn ja raskaitten pohdintojen päivinä isänmaani kohtalosta — sinä yksin olet minulle tuki ja turva, oi mahtava, voimakas, totuudellinen ja vapaa venäjän kieli! Ellet olisi olemassa — kuinka voisin olla vaipumatta epätoivoon nähdessäni kaiken, mitä kotimaassani tapahtuu?”

АЛФАВИТНЫЙ УКАЗАТЕЛЬ | SANAHAKEMISTO

А

Административный ресурс (administratívnyj resúrs) — **hallinnollinen resurssi** 72
Англосаксы (anglosáksy) — **anglosaksit** 23
Антиковидный паспорт (antikovídnyi pásport) — **koronapassi** 13
«А что случилось?» (a što slutšílos) — **“Mitä tapahtui?”** 43

Б

Биполярный мир (bipoljárnyi mir) — **kaksinapainen maailma** 19
Ботоферма (botoférma) — **bottifarmi** 54
Бюджетный манёвр (bjudžétnyi manjóvr) — **budjettimanööveri** 65

В

Ваксер / Антиваксер (vákser/antivákser) — rokotusmyönteinen/rokotuskielteinen 15
Вброс (vbros) — **äänestyslippujen pudottaminen** 72
Внимательные граждане (vnimátelnyje gráždane) — **valppaat kansalaiset** 61
VPN-кочевники (kotšévniki) — **VPN-nomadit** 51

Г

«Где вы были восемь лет?» (gde vy býli vósem let) — **“Missä olitte 8 vuotta?”** 42
Гей-лобби (gei-lóbbi) — **homolobby** 20
Гей-пропаганда (gei-propagánda) — **homopropaganda** 22
Гейропа (geirópa) — **Homorooppa, Homo-Eurooppa** 21
Геранизация (geranizátsija) **geranisaatio** 38
Генеративные фейки (generatívnyje féiki) — **generatiiviset valeuutiset** 55
Глубинный народ (glubínnyi naród) — **syvä kansa / todellinen kansa** 23
Голая вечеринка (gólaja vetšerínka) — **alastomat juhlat, nakubileet** 26
Госнарратив (gosnarratív) — **valtion narratiivi** 47
Гражданин мира (grazhdanín míra) — **maailman kansalainen** 10
Груз 200, двухсотые (gruz dvjésti — dvuhsótyje) — **kuorma 200, kahdessataset** 35
Грязная бомба (grjáznaja bómba) — **likainen pommi** 41

Д

Денацификация (denatsifikátsija) — **denatsifikaatio** 29
Диванная армия (divánnaja ármija) — **sohva-armeija, sohvasotilaat** 38
Дистанционка (distantsiónka) — **etäopiskelu** 16
Доносительство (donosítelstvo) — **kantelu, ilmianto** 59
Духовные скрепы (duhóvnyje skrépy) — **henkiset siteet** 17

Ж

Жест доброй воли (žest dóbroi vóli) — **hyvän tahdon ele** 33

З

Задымление (zadymliénije) — **savutus** 36
Закреп (zakrép) — **kiinnitys** 38
Западная зараза (západnaja zaráza) — **länsimainen tartunta / rutto** 21
Западные ценности (západnye tsénnosti) — **länsimaiset arvot** 20
Запрещёнка (zapreštšénka) — **kielletty kama** 49
Запрещённый исполнитель (zapreštšénnyj ispolnítel) — **kielletty esiintyjä / muusikko** 24
Зачистка информационного поля (zatšístka informatsiónnogo pólja) — **informaatiokentän puhdistus** 52
Зет-патриоты (zet-patrióty) — **Z-patriootit** 34
Z-активизм (zet-aktivízm) — **Z-aktivismi** 34

И

Идти лесом (idtí lésom) — **mennä metsän kautta** 9
ИИ-контент (ii-konténт) — **tekoälysisältö, AI-sisältö** 56
Импортозамещение (importozameštšénije) — **tuonnin korvaaminen** 67
Иностранный агент / иноагент (inostránnyi agént / inoagént) — **ulkomainen agentti** 61
Информационная спецоперация (informatsiónnaja spetsoperátsija) — **informaatioerikoisoperaatio** 48

К

Калибровать (kalibrovàt) — **kalibroida** 37
Карантикулы (karantíkuly) — **karanteeniloma** 16
Карусельщики (karusélštšiki) — **karusellistit** 71
Киберотряды (kíber-otrjády) — **kyberjoukot** 55
Ковид-диссидент (kovíd-dissidént) — **koronadissidentti** 15
Коллективный Запад (kollektívnyj západ) — **kollektiivinen Länsi** 16
Культура отмены (kultúra otmèny) — **peruutuskulttuuri, cancelointikulttuuri** 25
Культурный код России (kultúrnyi kod rassíi) — **Venäjän kulttuurikoodi** 18

Л

Ленточка (léntotška) — **nauha** 39
ЛГБТ-экстремизм (elgebeté-ekstremízm) — **HLBT-ekstremismi** 21
Лишняя хромосома (líšnaja hromosóma) — **ylimääräinen kromosomi** 22
Ловля мобиков (lóvlja móbikov) — **mobilisoitujen pyydystäminen** 32
Локдаун (lokdáun) — **sulku, sulkutila** 13
Лояльные артисты (lojálnyje artísty) — **(hallitukselle) lojaalit artistit** 24

М

Медиагетто (média-getto) — **mediagetto** 53
Медиа в изгнании (média v izgnánii) — **karkoituksessa oleva media** 52
Миграционный капкан (migratsijónnyi kapkán) — **migraatioloukku** 8
Миграционный пузырь (migratsiónnyi puzyr) — **maahanmuuttokupla, maahanmuuttajien kupla** 10
Мобики (móbiki) — **mobilisoidut** 32
Могилизация (mogilizátsija) — **kuolemaan johtava mobilisaatio, mogilisaatio** 33

Н

Намордник (namórdnik) — **kuonokoppa** 15
Народный активист (naródnyi aktivíst) — **kansanaktivisti** 60
Наши мальчики (náshi máltšiki) — **meidän pojat** 40
Невозвращенец (nevozvraštšénets) — **paluumaton, paluukieltoinen** 11
«Не всё так однозначно» (ne vsjo tak odnoznátšno) — **“Kaikki ei ole niin yksiselitteistä”** 43
Неонацистский режим (neonatsístskii režím) — **neonatsistinen hallinto** 30
Новояз (novojáz) — **Uuskieli** 2

О

Обнуление (obnulénije) — **nollaus** 70
Орки (órki) — **örkit** 31
Отмена Запада (otména západa) — **Lännen “cancellointi” / peruminen** 19
Отрицательный рост (otritsátelnyi rost) — **negatiivinen kasvu** 66
Официальная повестка (ofitsiálnaja pavjéstka) — **virallinen agenda** 47
Очищение общества (otšištšénie óbštšestva) — **yhteiskunnan puhdistaminen** 25

П

Параллельный импорт (parallélnyi ímport) — **rinnakkaistuonti** 66
Патриотический стукач (patriotítšeskii stukátš) — **isänmaallinen kantelija** 59
Перегруппировка сил (peregruppirórka sil) — **joukkojen uudelleenryhmittely** 33
Передок (peredók) — **etulinja** 39
Перечень экстремистов и террористов (péretšen ekstremístov i terrorístov) — **ääriliikkeiden ja terroristien luettelo** 63
Пограничный допрос (pogranítšnyi doprós) — **rajakuulustelu** 9
Политзек (politzék) — **poliittinen vanki** 65
Потерь нет (patér njet) — **tappioita ei ole** 37
Путлер (pútler) — **putler** 31

Р

Работа по методичке (rabóta po metodítške) — **toimia metoditškan mukaan** 49
Рашизм (rašízm) — **russismi** 30
Реверсивный экспорт газа (reversívnyi éksport gáza) — **käänteinen kaasunvienti** 68
Реестр нежелательных организаций (rejéstr neželátelnyh organizátsij) — **Ei-toivottujen järjestöjen rekisteri** 62
Релокант (relokánt) — **muuttaja, relokantti** 11
Родитель № 1 и родитель № 2 (rodítel nómer odín i rodítel nómer dvá) — **Vanhempi № 1 ja № 2** 18
Русский исход (rússkii ishód) — **venäläinen exodus, venäläisten pako** 7

С

Самовыдвиженец от власти (samovydvižénets ot vlásti) — **vallan tukema puolueeton vaaliehdokas** 73
Самоизоляция (samoizoljátsija) — **eristäytyminen, itse-eristäytyminen** 13
Самострел (samostrél) — **itseampuja** 35
Самоцензура (samo-tsenzúra) — **itsesensuuri** 52
Санкционка (sanktsiónka) — **sanktiotavara** 69
Сброс (sbrós) — **pudotus, alasheitto** 39
СВО, специальная военная операция (es-ve-o) — **SVO, sotilaallinen erikoisoperaatio** 29
СВОи (svoí) — **SVOi, omat** 29
Сетевой экстремизм (setevói ekstremízm) — **verkkoekstremismi** 56
Сидеть на чемоданах (sidet na tšemodánah) — **istua matkalaukkujen päällä** 7
Склад с гуманитаркой (sklad s gumanitárkoi) — **humanitaarisen avustuksen varasto** 36
Страна-изгой (straná-izgói) — **eristetty valtio** 69
Страна-фильтр (straná-fíltr) — **suodatinmaa** 8
Стукач (stukátš) — **kantelija** 59
Суверенный Рунет (suverénnyi rúnet) — **suvereeni Runetti** 50
Судебный принтер (sudébnyi prínter) — **oikeusprintteri** 64

Т

Теневой флот (tenevói flot) — **varjolaivasto** 68
Токсичный бизнес (toksítšnyi bíznes) — **toksinen bisnes / liiketoiminta** 67
Традиционал-патриотизм (traditsionál-patriotízm) — **perinnepatriotismi, arvokonservatiivinen patriotismi** 18

У

Удалёнка (udaljónka) — **etätyö** 16

Ф

Фабрика троллей (fábrika tróllei) — **trollitehdas** 54
Фейки о российской армии (féiki o rossíiskoi ármii) — **Venäjän armeijaa koskevat valeuutiset** 64
Фейковая повестка (féikovaja povéstka) — **feikkiagenda** 48
Фейкомёт (feikomjót) — **valhetykki, feikkikone** 56

Х

Хлопок (hlapók) — **pamaus, laukahdus** 36

Ц

Центр принятия решений (tséntr prinjátija reshénii) — **päätöstentekokeskus** 44
Цифровой концлагерь (tsifrovói kontsláger) — **digitaalinen keskitysleiri** 50
Цифровой стукач (tsifrovói stukátš) — **digitaalinen ilmiantaja** 60

Ч

ЧВК-шник (tševeká-šnik) — **yksityisen palkka-armeijan soturi** 34
Чипирование (tšipírovanie) — **sirutus** 14
Чмобик (tšmóbik) — **pilkkaava muoto sanasta mobilisoitu** 32

Ш

Шмурдяк (shmurdják) — **vaikeasti käännettävä sana, ironisesti rokote** 14

Э

Электоральный султанат (elektorálnyi sultanát) — **äänestys-sulttaanikunta** 71
Эмигрантский кейс (emigrántskii kéis) — **maahanmuuttajan keissi** 10
Эмиграция новой волны (emigrátsija nóvoi volný) — **uuden aallon emigraatio** 7

ISBN 978-952-68672-2-9

JUHLARAHASTO 150